

TP

TILASTOLLISEN PÄÄTOIMISTON
TUTKIMUKSIA

No 12

STATISTISKA CENTRALBYRÅN
UNDERSÖKNINGAR

**TULONJAON KEHITYSPIIRTEITÄ
VUOSINA 1955—1968**

MAALISKUU 1970
MARS

ALKUSANAT

Tulojen jakautumiseen sinänsä ja sen vaikutuksiin yhteiskunnassa on viime aikoina alettu kiinnittää kasvavaa huomiota. Käytettävissä olevat tilastotiedot eivät kuitenkaan ole riittäviä tulonjakoon liittyvien kysymysten perusteelliseen ja ristiriidattomaan selvittämiseen. Tällaisten selvitysten pohjaksi ja sitä kautta mm. tulopoliittisten tavoitteiden täsmentämiseksi tarvittaisiin yhtenäistä tulonjakotilastojärjestelmää, jonka käsitteet, määritelmät ja luokittelut olisivat yhdenmukaiset ja joka antaisi mahdollisimman aukottoman kuvauksen tulojen jakautumisesta.

Tällaista yhtenäistä tulonjakotilastojärjestelmää suunnittelemaan asetettiin Tilastollisessa päätoimistossa kesällä 1969 työryhmä. ¹⁾ Saamansa tehtävän tausta-aineistoksi on työryhmä pyrkinyt selvittämään tulojaon kehityspiirteitä vuosina 1955-1968 olemassa oleviin tilastoihin perustuvien laskelmien avulla. Ryhmän työn tulokset tältä osin julkaistaan tässä selvityksessä, jossa lisäksi tarkastellaan eräitä tulonjakoon liittyviä käsitteitä ja mittausongelmia.

Tekstissä on monessa kohdin esitetty varauksia tulosten osalta. Näitä varauksia sekä koko selvityksen alustavaa ja opastavaa luonnetta on tässäkin korostettava. Selvitys perustuu toisistaan osittain irrallisten kansantulotilaston, palkkatilaston, tulo- ja omaisuustilaston sekä kotitaloustiedustelun tietoihin. Näitä tietoja ei ole vielä pyritty saattamaan keskenään vertailukelpoisiksi.

¹⁾ Työryhmään ovat kuuluneet Paavo Grönlund, Risto Hulkkonen, Pertti Kohi, Kalevi Koljonen, Heikki J. Kunnas, Jyrki Laurinmäki, Tapio Leppo, Tuula Lind, Jorma Linnaila, Aimo Louko, Pertti Marjomaa, Eila Olkkonen ja Seppo Varjonen.

työn seuraavassa vaiheessa, jossa tähdätään suunnitelman laatimiseen Suomen tulonjakotilastojärjestelmäksi, tullaan esittämään ne periaatteet, käsitteet, määritelmät ja luokitukset, joihin tulonjaon yhtenäisen kvantitatiivisen kuvauksen tulisi perustua, sekä ne menetelmät ja parannusehdotukset eri tilastojen osalta, joita tämä edellyttää. Lähtökohtana tulee tällöin olemaan toisaalta niiden useiden merkittävien valtion komiteoiden ja tutkimusryhmien työn tulokset, jotka viime vuosina ovat selvittäneet tulopolitiikan ja tulotutkimuksen eri puolia, ja toisaalta Yhdistyneiden Kansakuntien tilastokomission piirissä suoritettu työ kansainvälisten suositusten aikaansaamiseksi tulonjakotilastojärjestelmää varten.

Eino H. Laurila

S I S Ä L L Y S

	Sivu
1. Tulonjakon mittaamisesta	1
1.1. Tulonjakon mittaamisen tavoitteet	1
1.2. Tulonmuodostuksen eri vaiheet	2
1.3. Eräitä tulonjakotutkimuksessa huomioonotettavia näkökohtia	3
2. Kokonaistulojen jakautuminen	3
2.1. Eri tulolajit	3
2.2. Eri sektorien tulot	4
3. Kotitalouksien tulojen jakautuminen	5
3.1. Kotitalouksien tuotantotoiminnassa ansaitsemat tulot	6
3.1.1. Palkansaajien keskimääräiset vuosiansiot ja niiden kehitys	6
3.1.2. Kuukausiansioiden hajonta julkisessa sektorissa	10
3.1.3. Miesten ja naisten ansioiden kehitys vuosina 1957 - 1968	11
3.1.4. Tulojen jakautuminen alueittain	11
3.2. Kotitalouksien käytettävissä olevat tulot ja niiden rakenne	13
3.3. Tulojen jakautuminen tulojen suuruuden mukaan	17
4. Tulonmuodostusta käsittelevistä tilastoista ja niiden käyttämistä tulokäsitteistä	20
4.1. Kansantulotilasto	20
4.2. Tulo- ja omaisuustilasto	21
4.3. Kotitaloustiedustelu	23
4.4. Palkkatilastot	23
5. Tiivistelmä	25

TAULUT

T A U L U J A

- 1a. Bruttokansantulon jakautuminen vuosina 1955-1968, Mmk
- 1b. Bruttokansantulon jakautuminen vuosina 1955-1968, %
2. Eri sektorien tulot ja tulojen käyttö vuosina 1955-1968, Mmk
3. Julkisen sektorin palkansaajien kuukausiansiot tuloluokittain v. 1968.
- 4a. Miesten kuukausikeskiansiot elinkeinoittain vv. 1957-1968, mk
- 4b. Naisten kuukausikeskiansiot elinkeinoittain vv. 1957-1968, mk
- 5a. Miesten tuntikeskiansioita vuosina 1957-1968, mk
- 5b. Naisten tuntikeskiansioita vuosina 1957-1968, mk
6. Kotitalouksien ja yksityisten voittoa tavoittelemattomien laitosten tulot ja niiden kehitys vv. 1955-1968, mk
7. Tulojen rakenne ruokakunnan päämiehen sosio-ekonomisen aseman mukaan v. 1966
 - a. Ruokakuntaa kohden, mk
 - b. %-jakautumat
8. Tulojen rakenne ruokakuntaa kohden tuloluokittain käytettävissä olevan tulon mukaan v. 1966, mk
- 9a. Vuosityöntekijäin tulojen kymmenysrajat vuosina 1955-1966, mk
- 9b. Vuosityöntekijäin tulojen kymmenysrajojen kehitys indekseinä 1955-66
10. Käytettävissä olevan tulon viidennesrajat ja tulon jakautuminen viidenneksiin ruokakunnan päämiehen sosioekonomisen aseman mukaan
11. Henkeä kohden lasketun käytettävissä olevan tulon viidennesrajat ja tulojen jakautuminen viidenneksiin ruokakunnan päämiehen sosio-ekonomisen aseman mukaan

1. Tulonjaon mittaamisesta

1.1. Tulonjaon mittaamisen tavoitteet

Tulonjakotilaston on pystyttävä vastaamaan monenlaisiin kysymyksiin. Ensiksi voidaan tulonjako kytkeä tuotantotoimintaan ja siihen osallistumiseen. Tutkittavana yksikkönä on tällöin tuotantotoimintaan osallistuva tulonsaaja, joskin tämän yksiselitteinen määrittäminen saattaa joskus olla vaikeata. Palkkatulojen osalta tulonsaaja on yleensä tarkoin osoitettavissa, mutta esim. tuloja maatalousyrittäjästä, jossa työhön osallistuvat useat perheenjäsenet, ei ole yhtä helppoa jakaa tuotantotoimintaan osallistuneiden kesken. Ansiotulojen suuruuteen vaikuttavat mm. erilaiset henkilökohtaiset tekijät kuten ikä, sukupuoli, koulutus, ammatti ja ammattiasema. Tuloja voidaan tuotantotoiminnan kannalta tarkastella myös työ- tai pääomayksikköä kohden laskien.

Toisena keskeisenä tulonjakotilaston tehtävänä on väestön kulutusmahdollisuuksien kuvaus. Tällöin kysymystä lähestytään hyvinvoinnin näkökulmasta, vaikka kulutus muodostaakin vain osan hyvinvoinnista. Koska tulonsaaja ei itse tee läheskään kaikkia kulutustaan koskevia päätöksiä, ei tulonsaajalla ole myöskään tässä tapauksessa samaa merkitystä yksikkönä kuin edellisessä tapauksessa. Sopivampi tähän tarkoitukseen on tulonkäyttäjäyksikkö, eli kuluttajayksikkö. Tällainen yksikkö on kotitalous eli tässä selvityksessä ruokakunta. Kulutusmahdollisuuksia tutkittaessa muuttuu myös tulokäsite, sillä kulutukseen ja säästämiseen käytettävissä olevaan tuloon vaikuttavat ansaittujen tulojen lisäksi saadut tulonsiirrot (esim. lapsilisät) ja maksetut tulonsiirrot (esim. tulovero).

Hyvinvointitarkastelun perustana tulisi olla väestön kulutuksen, säästämisen ja varallisuuden jakautumisen tutkiminen. Kulutuksen selvittämisessä tulisi ottaa huomioon myös tietyt julkisen vallan tarjoamat palvelukset, ns. ilmaisannit (opetus- ja terveystaloudelliset palvelukset), sekä esim. alueelliset hintatasoerot. Tässä selvityksessä ei kuitenkaan ole otettu tarkasteltavaksi varallisuuden ja ilmaisantien jakautumista eikä hintatasoerojen vaikutusta.¹⁾

¹⁾ Ilmaisanteja koskevia laskelmia on suoritettu esim. Taloudellista tukea selvittävän komitean mietinnöissä. Kts. Komiteamietintö 1966: B 85, 1967: B 84

1.2. Tulonmuodostuksen eri vaiheet

Tulojen muodostuksen ensimmäisenä vaiheena voidaan tarkastella koko kansantalouden nettotuotoksen arvon ¹⁾ jakautumista toisaalta työstä maksettuihin korvauksiin, joihin kuuluvat palkat ja muut työtulot, ja toisaalta yritysten toimintaylijäämään, johon kuuluvat yksityisten elinkeinonharjoittajain tulot sekä omaisuustulot. Palkkoihin sisältyvät kaikki työnantajilta saadut etuisuudet, annettiinpa ne rahana tai luontoisetuna. Yksityisten elinkeinonharjoittajain tulot koostuvat ammatin tai elinkeinon harjoittamisesta saaduista tuloista. Niihin sisältyy korvauksia sekä työttä pääomapanoksen käytöstä; näiden erottelu on käytännössä vaikeaa. Omaisuustuloja syntyy reaalipääoman, maan, rakennusten, koneiden jne. käytön korvauksina tai finanssipääomasta. Niihin kuuluvat siten voitot, julkisten liikelaitosten ylijäämät, korot ja vuokrat sekä bruttotarkastelussa lisäksi poistot. Tätä tulojen muodostuksen ensimmäistä vaihetta, ns. funktionaalista tulonjakoa on yksityiskohtaisesti selvitetty esim. Tulo-
tasokomitean mietinnössä ²⁾.

Seuraavassa tulojen muodostumisen vaiheessa tuotannossa syntyneet kokonaistulot jakautuvat eri sektoreille. Palkat ja muut työtulot, yksityisten elinkeinonharjoittajain tulot sekä osa omaisuustuloista tulevat kotitaloussektorille. Loppuosa omaisuustuloista taas jakautuu yhtiölle ja julkiselle vallalle. Lisäksi kaikista tulolajeista osa maksetaan ulkomaille ja kaikki sektorit saavat tuloja ulkomailta. Tässä selvityksessä päähuomio kohdistuu kotitalouksien saamien tulojen tutkimiseen. Tuotannontekijätulojen jakautuminen ei vielä kerro, miten tulot lopullisesti jakautuvat yhteiskunnassa. Lähinnä julkisen vallan toimenpiteiden seurauksena tapahtuu tulojen uudelleenjakoa. Julkinen valta kerää varoina varoja, joista osan se jakaa tulonsiirtoina kotitalouksille ja tukipalkkioina yrityksille, osan se käyttää muuhun toimintaansa, lähinnä julkisten kulutuspalvelusten tuottamiseen.

Viimeisenä tulonmuodostusvaiheena voidaan vielä käsitellä tulojen käyttöä kulutukseen ja säästämiseen, jolloin lähestytään jo edellä mainittua kulutusmahdollisuuksien jakautumisen tarkastelua.

1) Kts. Grönlund-Niitamo: Suomen kansantalouden tilinpito vuosina 1948-1964, käsitteet ja menetelmät. Tilastollisen päätoimiston monistettuja tutkimuksia n:o 5

2) Komiteamietintö 1966:B 94

1.3. Eräitä tulonjakotutkimuksessa huomioon otettavia näkökohtia

Kuten edellä mainittiin, voi tulonjakotutkimuksessa tulonsaajajaksikkona olla joko yksityinen henkilö tai kotitalous, ja tutkimuskohteena voivat olla ansaitut tulot tai käytettävissä olevat tulot. Näin ollen tulojen jakautumisesta saatavaan kuvaan vaikuttaa se, mitä tulonsaajajaksikkoa käytetään ja mitä tuloja tutkitaan.

Tulonjaosta saatavaan kuvaan vaikuttava seikka on myös sen ajanjakson pituus, jonka aikana saatujen tulojen jakautumaa tutkitaan. Saman tulonsaajaryhmän tulonjakautuma saattaa olla erilainen riippuen siitä, kuvataan-ko jakautumaa tunti-, päivä-, viikko-, kuukausi- vai vuositulojen vaiko peräti elinaikana saatavien (laskennallisten) tulojen avulla. Näin on sen vuoksi, että tulon suuruuteen vaikuttava työaika voi vaihdella samassakin tulonsaajaryhmässä. Esimerkiksi kahden tulonsaajan päivä-, viikko- jne. ansio voi muodostua erilaiseksi yhtä suuresta tuntipalkasta huolimatta, jos heidän työtuntiensä määrä päivässä, viikossa jne. on erilainen.

Tulo- ja omaisuustilaston mukaisten ansaittujen tulojen jakautumisen epätasaisuuden kasvu vuosina 1955-1965 johtuu todennäköisesti osittain sellaisten henkilöiden lukumäärän lisääntymisestä, jotka eivät ole jatkuvasti kokopäivätoimisessa ansiotyössä. Näin on esimerkiksi koululaisten, opiskelijoiden, perheenäitien ja vanhusten kohdalla. Tällaisten osa-aikatyöntekijöiden osuus tulonsaajista näyttää kasvaneen viime vuosina voimakkaasti. Tulo- ja omaisuustilaston tulonsaajien lukumäärä oli v. 1955 14 % ja v. 1965 27 % suurempi kuin kansantulotilaston mukainen tehtyjen työvuosien määrä.

2. Kokonaistulojen jakautuminen

2.1. Eri tulolajit

Tuotantotoiminnassa syntyvät tulot jakautuvat työlle ja pääomalle maksettuihin korvauksiin, jotka kansantulotilastossa ryhmitellään tulolajeiksi taulussa 1 esitetyllä tavalla. Palkat ja työnantajain sosiaalikulut ovat työtuloa, yhteisöjen voitot ja julkisten liikelaitosten ylijäämä sekä korko- ja vuokratulot ja poistot ovat pääomatuloa¹⁾. Yksityisten elinkeinonharjoittajain tulot sisältävät sekä työ- että pääomatuloa.

¹⁾ Tässä on omaisuustuloja tarkasteltu bruttona (ml. poistot), sillä kansantulotilastossa käytetyt laskentaperiaatteet saattavat antaa jäännöserin lasketuista nettomääräisistä omaisuustuloista harhaanjohtavan kuvan.

Eri tulolajien osuudet bruttokansantulosta ovat tarkasteluajanjaksona 1955-1968 muuttuneet selvästi; palkkatulojen osuus kansantulosta on kasvanut v:sta 1955 v:een 1968, yksityisten elinkeinonharjoittajain tulojen osuus on pienentynyt. Osa muutoksesta on aiheutunut yhteiskunnan rakenteen muuttumisesta. Tämä ajanjaksona on paljon maa- ja metsätalouden piirissä toimivia siirtynyt muihin elinkeinoihin pääasiassa palkansaajiksi.

Jos tarkastellaan työ- ja pääomatulojen kehitystä, niin havaitaan palkkojen ja työnantajain sosiaalikulujen osuuden bruttokansantulosta olleen 51.6 % v. 1955 ja 57.8 % v. 1968 ja toisaalta pääomatulojen ¹⁾ osuuden olleen v. 1955 28.3 % ja v. 1968 28.5 %. Työtulojen kasvuun on vaikuttanut voimakkaasti työnantajain sosiaalikulujen kasvu vuodesta 1962 ja, kuten edellä on mainittu, yhteiskunnan rakenteessa tapahtuneet muutokset. Pääomatulojen osuus sen sijaan on kumpanakin ajankohtana lähes sama.

Eri vuosina on kuitenkin työ- ja pääomatulojen kasvunopeuksissa ja osuuksissa ollut vaihteluja. Lyhyen ajan vaihteluiden katsotaan usein olevan seurausta suhdannevaihteluista siten, että noususuhdanteessa pääomatuloilla on taipumus kohota nopeammin kuin työtuloilla ja laskusuhdanteissa päinvastoin. Selvemmin kuin suhdannevaihteluiden vaikutus on taulusta 1 nähtävissä vuoden 1957 devalvaation pääomatulojen kasvua lisäävä ja palkkatulojen kasvua hidastava vaikutus. Sama näkyy myös vuoden 1967 devalvaation jälkeen.

2.2. Eri sektorien tulot

Tuotannossa syntyvät tulot jakautuvat edelleen eri kotimaisille sektoreille ja pienehköltä osin ulkomaille. Kotimaiset sektorit saavat myös jossain määrin tuloja ulkomailta. Palkat, työnantajain sosiaalikulut, yksityisten elinkeinonharjoittajain tulot ja osa korko- ja vuokratuloista sekä yhteisöjen voitoista ovat kotitalouksien tuloja. Kotitaloussektoriin kuuluvat myös yksityiset voittoa tavoittelemattomat laitokset ²⁾. Muut tulot jakautuvat yhtiöille ja julkiselle vallalle. Lisäksi otetaan huomioon eri sektoreiden maksamat ja saamat kotimaiset ja ulkomaiset tulonsiirrot ja tarkastellaan näin muodostuneiden käytettävissä olevien tulojen käyttöä kussakin sektorissa. Alla olevassa asetelmassa 1 ja taulussa 2 on poistot jätetty tarkastelun ulkopuolelle, koska sektoreittain eriteltyjä tietoja poistoista ei ole saatavissa tarkastelukauden alkuvuosilta.

1) ml. koko kansantalouden poistot pl. yksityisten elinkeinonharjoittajain tuloihin sisältyvät pääomatulot.

2) Yksityisiin voittoa tavoittelemattomiin laitoksiin kuuluvat mm. yksityiset koulut, sairaalat, järjestöt ja kirkko.

Maamme talouselämälle on ollut luonteenomaista julkisen sektorin huomattava kasvaminen. Tämä näkyy selvästi seuraavasta asetelmasta, jossa on esitetty kansantalouden käytettävissä olevan tulon jakautuminen eri sektorien osalle.

Asetelma 1: Sektoreiden käytettävissä olevat tulot prosentteina koko kansantalouden käytettävissä olevista tuloista ¹⁾ vv. 1955-1968

	1955	1961	1965	1966	1967	1968*
Kotitaloudet ²⁾	72.1	73.7	73.4	72.2	71.4	70.4
Yhtiöt yms.	5.3	3.0	1.8	1.8	1.8	2.0
Julkinen valta	22.6	23.3	24.8	26.0	26.8	27.6

* ennakkotietoja

Taulusta 2 nähdään tarkemmin, mistä eri tulolajeista kunkin sektorin tulot koostuvat ja kuinka ne jakaantuvat kulutukseen ja säästämiseen (yhtiöiden käytettävissä olevat tulot ovat määritelmällisesti yhtä suuret kuin niiden säästäminen). Kotitaloussektorin tulojen pääosa muodostuu palkkatuloista, ja niiden osuus on kasvanut lähes koko ajan, kun taas kotitalouksien pääomatulojen osuus on vuodesta 1959 säilynyt ennallaan. Tuloistaan kotitaloussektori säästää n. 10 %. Julkisen sektorin käytettävissä oleva tulo muodostuu pääosaltaan muilta sektoreilta saaduista tulonsiirroista. Julkisen sektorin kulutusmenot, jotka sisältävät mm. ilmaisannit kotitalouksille, ovat kasvaneet voimakkaasti, onhan niiden osuus kaikista kulutusmenoista kasvanut 16 %:sta 23 %:iin. Eri tulolajien kehitystä kotitaloussektorissa on tarkasteltu tarkemmin taulussa 6.

3. Kotitalouksien tulojen jakautuminen

Tässä kappaleessa pyritään tarkemmin selvittämään tulojen jakautumista kotitaloussektorissa sekä yksityisten henkilöiden, tulonsaajien, että kotitalouksien, tulon käyttäjien, kesken. Aluksi tarkastellaan tuotantotoiminnassa ansaittujen tulojen kehitystä vuodesta 1955 lähtien. Sen jälkeen esitetään kotitalouksien eli ruokakuntien saamia ja maksamia tulonsiirtoja ja käytettävissä olevien tulojen rakennetta koskevia tietoja väestöryhmittäin ja tulojen suuruuden mukaan. Lopuksi, jotta saataisiin käsitys vallitsevista tuloeroista ja niiden kehittymisestä, esitetään eri tulokäsitteisiin perustuvia laskelmia tulonsaajajaksiköiden jakautumisesta tuloluokkiin.

¹⁾ ilman poistoja

³⁾ ml. yksityiset voittoa tavoittamattomat laitokset

3.1. Kotitalouksien tuotantotoiminnassa ansaitsemat tulot

Tuotantotoiminnassa ansaitut tulot jaetaan palkkatuloihin, yksityisten elinkeinonharjoittajain tuloihin ja omaisuustuloihin. Tässä keskitytään lähinnä eri tilastoista saatavien palkansaajien keskimääräisten vuosi-, kuukausi- ja tuntiansioiden kehityksen selvittämiseen elinkeinoittain. Eri tilastot eivät kuitenkaan ole vertailukelpoisia tuloa ja tulonsaaja-yksikköä koskevien käsitteittensä ja luokitteluitensa osalta. Kansantulotilastossa vuosikeskiansiot ovat laskettavissa tehtyä työvuotta kohden; tulo- ja omaisuustilastossa sen sijaan yksityistä tulonsaajaa kohden, jolloin eri henkilöiden vuosittaisessa työssäoloajassa olevien erojen vaikutusta ei voida poistaa.

3.1.1. Palkansaajien keskimääräiset vuosiansiot ja niiden kehitys

Palkansaajien keskimääräiset tulot ovat tehtyä työvuotta kohden kansantulotilaston mukaan kohonneet vuodesta 1955 vuoteen 1965 yli kaksinkertaisiksi ja vuoteen 1968 lähes kolminkertaisiksi. Ottamalla huomioon kuluttajahintojen kohoaminen olivat reaalipalkat v. 1968 n. 36 % korkeammat kuin v. 1955. Myös muiden tilastojen mukaan kasvu on ollut samaa suuruusluokkaa.

Palkkatulot eivät kuitenkaan kaikkien palkansaajaryhmien osalta ole nousseet samalla tavoin. Asetelmissa 2, 3 ja 4 tarkastellaan palkkoja eri elinkeinoissa kansantulo- sekä tulo- ja omaisuustilaston avulla. Eri tilastojen antama kuva on myös elinkeinoittain yleensä varsin samankaltainen. Huomattavimman poikkeuksen tekevät maataloustyöntekijöiden palkat. Maatalouteen sisältyvät myös metsätalous, ammattikalastus. Toinen selvä ero tilastojen välillä on kaupan kohdalla, johon kuuluvat myös pankit ja vakuutuslaitokset. Koska kansantulotilastoon perustuvat palkat on laskettu työvuotta ja tulo- ja omaisuustilastoon perustuvat palkat tulonsaajaa kohden, on tämä luultavasti kummassakin tapauksessa tärkein syy asetelmassa 2 havaittaviin kasvunopeuden eroihin. Maatalouden työntekijöistä osa on osa-aikatyöntekijöitä, ja kaupan piirissä tilapäisen työvoiman käyttö näyttää kasvaneen keskimääräistä enemmän vuoden 1955 jälkeen, sillä tulonsaajien lukumäärä ja tehtyjen työvuosien suhde kaupassa vuonna 1955 oli 1.17 ja vuonna 1965 1.40. Kaupan kohdalla myös toimihenkilöiden ja työntekijöiden palkkojen suhde on poikkeuksellinen muihin sektoreihin nähden. Tämä johtunee lähinnä työntekijöiden ja toimihenkilöiden määrittelytavasta.

Yleensä työntekijöiden keskiansiot näyttävät asetelman mukaan kasvaneen hitaammin kuin toimihenkilöiden, joten näiden palkansaajaryhmien ansioiden suhteellinen ero on jonkin verran suurentunut. Huonoimmin palkattuja näyttävät olevan kaupan piirissä toimivat palkansaajat ja lisäksi heidän palkkansa... ovat nousseet keskimääräistä hitaammin, joskin teollisuudessa palkkojen nousu on ollut vielä hitaampaa. Palveluelinkeinoissa toimivien työntekijäin ansiot ovat vain vähän yli puolet kaikkien palkansaajien keskiansioista.

Asetelma 2. Palkansaajien keskimääräisten palkkatulojen ¹⁾ indeksi elinkeinon ja ammattiaseman mukaan (1955 = 100)

	Kansantulotilasto				Tulo- ja omaisuus-tilasto	
	1961	1966	1967	1968	1961	1966
Maatalous yht.	142	244	263	294	128	163
Toimihenkilöt	155	240	262	289	153	231
Työntekijät	141	245	264	295	126	157
Teollisuus yht.	148	218	240	263	151	220
Toimihenkilöt	156	237	258	286	159	233
Työntekijät	146	214	235	258	149	217
Kauppa yht.	154	238	255	282	145	215
Toimihenkilöt	155	242	261	289	150	214
Työntekijät	151	225	239	264	110	225
Liikenne yht.	145	230	248	286	144	219
Toimihenkilöt	150	248	267	306	154	250
Työntekijät	142	220	238	275	141	208
Palvelukset yht.	160	255	281	310	160	247
Toimihenkilöt	160	259	285	317	167	253
Työntekijät	159	243	270	291	140	232
Kaikki elinkeinot yht.	150	232	253	280	149	218
Toimihenkilöt	157	248	270	300	159	236
Työntekijät	146	223	243	268	142	207

Asetelma 3. Palkansaajien palkkatulojen keskimääräiset vuosittaiset kasvuprosentit elinkeinoittain vuosina 1955-1966 ja 1966-1968

	Kansantulotilasto		Tulo- ja omaisuus-tilasto
	1955-66	1966-68	1955-66
Maatalous	8.4	9.8	4.5
Teollisuus	7.3	9.8	7.4
Kauppa	8.2	8.9	7.2
Liikenne	7.9	11.5	7.4
Palvelukset	8.9	10.3	8.6
Kaikki elinkeinot yht.	8.0	9.8	7.3
Toimihenkilöt	8.6	10.0	8.1
Työntekijät	7.6	9.6	6.8

1) Tulo- ja omaisuustilastossa palkkatuloihin on luettu myös eläketulot.

Asetelma 4. Palkansaajien keskimääräiset palkkatulot vuosina 1955-66 ja 1968. Kaikki elinkeinot = 100

	Tulo- ja omaisuus- tilasto		Kansantulotilasto		
	1955	1966	1955	1966	1968
Maatalous, metsätalous	50	37	90	95	95
Toimihenkilöt	145	153	141	147	146
Työntekijät	47	34	86	91	91
Teollisuus	116	117	108	101	101
Toimihenkilöt	198	212	151	154	154
Työntekijät	104	104	101	93	93
Kauppa	105	104	84	86	84
Toimihenkilöt	111	108	82	86	85
Työntekijät	75	77	88	85	83
Liikenne	126	127	104	103	106
Toimihenkilöt	142	163	111	119	121
Työntekijät	121	116	100	94	98
Palvelukset	115	130	100	110	111
Toimihenkilöt	159	185	143	159	162
Työntekijät	65	69	55	58	57
Kaikki elinkeinot	100	100	100	100	100
Toimihenkilöt	146	157	120	128	128
Työntekijät	83	79	91	88	87

Asetelmassa 5 on kotitaloustiedustelun aineiston perusteella tarkasteltu eräissä elinkeinoissa saatuja palkkoja ryhmittelemällä tulonsaajat hiukan yksityiskohtaisemmin. Aineistoon sisältyy myös sivutulvoja, ja tulonsaajiksi on katsottu vain koko vuoden työssä olleet. Toimihenkilöiden ja työntekijöiden palkkatulojen ero käy vielä selvemäksi kuin edellä, kun toimihenkilöistä erotetaan johtajat ja ylemmät toimihenkilöt omaksi ryhmäkseen. Korostettuna ero tulee ilmi kaupan kohdalla, jossa johtajien palkat ovat lähes 2.5-kertaiset verrattuna ammattitaitoisten työntekijöiden palkkoihin; kaikkien palkansaajien osalta johtajien palkat ovat n. 1.9-kertaiset verrattuna ammattitaitoisten työntekijöiden palkkoihin.

Asetelma 5. Palkansaajain keskimääräiset palkkatulot elinkeinon ja ammattiaseman mukaan vuonna 1966 kotitaloustiedustelun mukaan, mk

	Teolli- suus	Kauppa	Liikenne ja palv.	Yhteensä
Johtajat ja ylemmät toimi- henkilöt	20 303	20 364	18 042	18 719
Muut toimihenkilöt	10 871	6 798	9 748	8 893
<u>Johtajat ja toimihenkilöt yht.</u>	13 708	8 442	13 306	11 925
<u>Ammattitaitoiset työntekijät</u>	8 790	8 297	8 759	8 620
Ammattitaidottomat työntekijät	6 557	4 928	6 214	6 337
Henkilöllinen palveluskunta	9 245	8 029	10 554	9 606
<u>Työntekijät yht.</u>	8 757	7 873	10 051	9 072

3.1.2. Kuukausiansioiden hajonta julkisessa sektorissa

Palkkatilaston sisältämät tiedot koskevat lähinnä keskimääräisiä ansiota, ja tietoja tulonsaajien jakautumisesta tuloluokkiin on melko vähän. Julkisen sektorin osalta näitä tietoja on kuitenkin käytettävissä, ja taulussa 3 on esitetty julkisen sektorin maksamien kuukausipalkkojen hajonta v. 1968. Nämä tiedot eivät ole yleistettävissä koskemaan kaikkia tulonsaajia, vaan näitä koskevia hajontatietoja tullaan tarkastelemaan myöhemmin kappaleessa 3.3. Taulussa 3 esitetyt kuntamuodoittaiset tiedot eivät ole keskenään täysin vertailukelpoisia, koska kuntien palkansaajiin sisältyvät työsopimussuhteessa olevat, kun taas valtion osalta nämä on erotettu omaksi ryhmäkseen.

Asetelmassa 6 olevat tiedot ansioiden hajonnasta on saatu siten, että kaikki julkisen sektorin palkansaajat on järjestetty tulojen suuruuden mukaan ja jaettu viiteen yhtä suureen ryhmään, joista jokainen käsittää siis 20% tulonsaajista. Tämän jälkeen on laskettu kunkin näin saadun viidenneksen osuus julkisen sektorin maksamista palkoista sekä ne tulorajat, jonka alapuolella kunkin viidenneksen tulonsaajat ovat.

Asetelma 6. Julkisen sektorin palkansaajien kuukausiansioiden viidenness-
rajat ja viidenneksien osuudet kokonaistuloista.

Viidennes	Viidenness- raja, mk	Osuus kokonais- tuloista, %
I		11
II	753	15
III	930	19
IV	1 158	23
V	1 518	32

Julkisen sektorin palkansaajista ylin viidennes saa 32 % sektorin maksamista palkoista. Tulojen jakautuma on paljon tasaisempi kuin koko kansantalouden tulojen jakautuma (vrt. asetelma 14). Tämä johtuu siitä, että tarkasteltavana oleva tulonsaajaryhmä on melko tasarakenteinen, koska se käsittää vain koko kuukauden työssä olleet palkansaajat.

3.1.3. Miesten ja naisten ansioiden kehitys vuosina 1957-1968

Taulukoissa 4 ja 5 esitetään miesten ja naisten ansioiden kehitystä valaisevia aikasarjoja eräiltä aloilta. Lisäksi asetelmaan 7 on laskettu näistä taulukoista miesten ja naisten ansioiden suhdetta osoittavat luvut. Lähtökohdaksi on valittu vuosi 1957, koska monien alojen tietoja on saatavana vasta tästä vuodesta lähtien.

Erot miesten ja naisten ansioiden välillä näyttävät asetelman 7 perusteella kasvaneen useilla aloilla. Suhdelukujen suuruuden nojalla ei voida päätellä, miten samoista tehtävistä maksettavat palkat eroavat toisistaan. Eräänä syynä eroihin on juuri se, että eri aloilla miehet ja naiset toimivat erilaisissa tehtävissä ja näissä kulloinkin toimivien miesten ja naisten suhteellinen lukumäärä vaikuttaa ratkaisevasti miesten ja naisten keskimääräisiin ansioihin. Samoista tehtävistä erikeen miehille ja naisille maksettavien palkkojen vertailu vaatisi tilastoilta huomattavasti yksityiskohtaisempia luokitteluja.

Asetelma 7. Miesten ja naisten kuukausikeskiansioiden suhde eräillä aloilla vuosina 1957 ja 1968; naiset = 100

	Teollisuus		Kauppa	Pankit	Vakuutus	Linja-auto- liikenne
	Kontto- rihenki- lökunta	Teknill. henkilö- kunta				
1957	156	156	147	135	146	176
1968	175	170	154	121	149	164

3.1.4. Tulojen jakautuminen alueittain

Kaupunkien ja kauppaloiden tulonsaajien keskiansiot ovat aikavälillä 1959-65 kasvaneet suhteellisesti hitaammin kuin maalaiskuntien tulonsaajien keskiansiot. Vuonna 1959 kaupunkien ja kauppaloiden vuosikeskiansiot olivat 1.65-kertaiset verrattuna maalaiskuntien vastaavaan keskiansioon ja vuonna 1965 1.56-kertaiset. Tosin tulokseen on osittain vaikuttanut se, että usean kunnan kuntamuoto on tarkasteltavan ajanjakson aikana muuttunut. Edelleen keskiansioiden välisen eron pienentymiseen lienee vaikuttanut "maaltapako".

Ansiotaso Uudellamaalla on ollut jatkuvasti huomattavasti korkeampi kuin muualla. Keskiansiot alhaisimpien ansiotasojen alueilla ovat nousseet nopeammin kuin koko maan keskiansiot, joten tilastoalueitten keskiansioitten väliset erot ovat jossakin määrin supistuneet.

Asetelma 8. Palkansaajien vuosikeskiansiot alueittain tulo- ja omaisuus-tilaston mukaan v. 1959 ja v. 1965.

Koko maa = 100

Alue	1959	1965
Koko maa	100	100
Kaupungit ja kauppalat	129	122
Maalaiskunnat	78	78
Uusimaa	134	133
Varsinais-Suomi	103	102
Ahvenanmaa	94	105
Satakunta	96	92
Etelä-Häme	97	95
Tammermaa	99	97
Kaakkois-Suomi	101	97
Keski-Suomi	87	86
Etelä-Savo	80	81
Pohjois-Savo	78	78
Pohjois-Karjala	72	74
Etelä-Pohjanmaa	84	87
Keski-Pohjanmaa	70	73
Pohjois-Pohjanmaa	96	94
Kainuu	81	80
Lappi	96	91

Asetelma 9. Ruokakuntien tuotantotoiminnasta saamat keskitulot kotitaloustiedustelun mukaan v. 1966, mk

Ruokakunnan päämiehen sosio-ekonominen asema	Kaupungit ja kauppalat	Maalaiskunnat	Koko maa
Maanviljelijät alle 10 ha	..	7 900	7 930
Maanviljelijät yli 10 ha	..	13 450	13 380
Muut yrittäjät	21 160	14 570	18 180
Johtajat ja ylemmät toimihenkilöt	26 690	20 490	25 610
Muut toimihenkilöt	15 770	14 740	15 480
Maataloustyöntekijät	..	6 070	6 270
Ammattitaitoiset työntekijät	14 400	11 850	13 560
Ammattitaidottomat työntekijät	10 310	9 490	9 900
Henkilöllinen palveluskunta	8 720	..	8 640
Ammatissa toimimattomat	3 320	2 690	3 040
Kaikki ruokakunnat	14 130	9 800	12 080
Ruokakuntien keskimääräinen henkilöluku	2,87	3,88	3,35

Ruokakuntien tuotantotoiminnasta saamat tulot ovat kaupungeissa ja kauppalloissa huomattavasti korkeammat kuin maalaiskunnissa. Ero on erityisen selvä ruokakunnissa, joiden päämies on korkeassa sosioekonomisessa asemassa, mikä merkitsee myös sitä, että ruokakuntien saamat tulot jakautuvat kaupungeissa ja kauppalloissa epätasaisemmin kuin maalaiskunnissa. Koska ruokakuntien keskimääräinen koko on maalaiskunnissa suurempi, kaupunkien ja kauppaloiden sekä toisaalta maalaiskuntien välinen ansiotasero muodostuu vielä korkeammaksi laskettaessa ruokakuntien saamat tulot henkeä kohden.

3.2. Kotitalouksien käytettävissä olevat tulot ja niiden rakenne

Kotitalouksien eri tulolajien kehityksessä on tutkittavana aikavälinä ollut huomattavia eroja, kuten näkyy kansantulotilaston perusteella lasketusta taulusta 6. Koska luvut koskevat koko kotitaloussektoria¹⁾, kehityksessä heijastuvat yhteiskunnan rakenteessa tapahtuvat muutokset. Niinpä yksityisten elinkeinonharjoittajain tulojen kasvun hitaus on lähinnä seurausta yrittäjien lukumäärän vähenemisestä, jota pääasiassa on tapahtunut maatalouden harjoittajien keskuudessa. Jos kansantulotilaston työllisyystietoja hyväksi käyttäen lasketaan palkkojen²⁾ ja yksityisten elinkeinonharjoittajain tulojen kasvu tehtyä työvuotta kohden vuosilta 1955-1968, erot katoavat lähes kokonaan (palkkatulot ovat kasvaneet 2.89-kertaisiksi ja yksityisten elinkeinonharjoittajain tulot 2.73-kertaisiksi).

Omaisuuksien kehitys oli 1955-58 selvästi muiden tuotannossa ansaittujen tulojen kehitystä nopeampaa. Tämän jälkeen kehitys on ollut vuoroin hitaampaa vuoroin nopeampaa. Saatujen tulonsiirtojen osuus kotitalouksien käytettävissä olevista tuloista on kasvanut varsin voimakkaasti. Tämä johtuu sosiaaliturvajärjestelmämme kehittymisestä kyseessä olevana aikakautena. Toisaalta käytettävissä olevat tulot ovat kasvaneet jonkin verran hitaammin kuin tuotannossa ansaitut tulot.

Asetelmassa 11 on esitetty tulo- ja omaisuustilaston perusteella kotitalouksien tulojen ja välittömien verojen kehitys. Kotitalouksien maksamista tulonsiirroista välittömien verojen osuus on yli 95 %.

1) Sisältää myös yksityiset voittoa tavoittelemattomat laitokset.

2) Sisältää myös työnantajain sosiaalikulut.

Asetelma 11. Kotitalouksien maksamien välittömien verojen osuus tuloista ja verotettavasta omaisuudesta

Vuosi	Tulot milj. mk	Verot, %				Vero- tetta- va omai- suus milj. mk	Omai- suus- vero %	
		Tulo- vero	Kunnal- lisvero	Kirkol- lisvero	SOTU- maksu ¹⁾			Yht.
1955	5684.46	3.69	6278.1	0.60	
1959	7753.71	3.34	10.23	1.20	14.77	6278.8	0.63	
1960	8649.67	3.63	9.93	1.96	15.52	6221.1	0.65	
1961	9722.92	3,25	10.06	2.01	15.32	6527.8	0.70	
1962	10624.72	3.54	10.30	0.82	1.20	15.87	7312.4	0.66
1963	11656.36	3.73	10.50	0.85	1.23	16.30	10063.3	0.56
1964	13511.83	4.75	10.75	0.87	1.31	17.68	10667.0	0.93
1965	15135.85	4.93	10.84	0.86	1.30	17.93	12220.6	0.64
1966	16467.28	5.48	11.22	0.86	1.27	18.83

	Tulot milj. mk	Tulovero milj. mk	Kunnallis- vero milj. mk	Kirkollisvero + SOTU-maksu milj. mk
1959	7 753.71	259.00	793.39	92.82
1966	16 467.28	902.12	1 846.95	350.70
Muutos %	112.4	248.3	132.8	277.8

Valtion tuloveron ja sosiaaliturvamaksun osuus tuloista on lisääntynyt eniten. Kunnallisvero on kuitenkin edelleen tärkein välitön vero ja on yli puolet näiden verojen summasta.

Maksettujen ja saatujen tulonsiirtojen vaikutusta ruokakuntien käytettävissä olevien tulojen muodostumiseen voidaan tutkia tarkemmin vuoden 1966 kotitaloustiedustelun avulla. Taulussa 7 on esitetty tulojen rakenne ja kulutusmenot ruokakuntaa kohden ruokakunnan päämiehen sosio-ekonomisen aseman mukaan v. 1966. Taulusta havaitaan, että alle 10 peltihehtaarin maanviljelijöillä ja ammatissa toimimattomilla on pienimmät tulot ja että nämä ryhmät saavat tulonsiirtoja enemmän kuin maksavat. Se, että kulutusmenot eräiden ryhmien kohdalla ovat suuremmat kuin käytettävissä oleva tulo, johtuu siitä, että tulot ja kulutus on laskettu toisistaan riippumatta, sekä eräistä kulutuksen mittausperusteista ja satunnais- ja mittausvirheistä.

1) Sosiaaliturvamaksu, aikaisemmin kansaneläke- ja lapsilisämaksu.

Asetelmassa 12 pyritään havainnollistamaan, miten tulonsiirrot ja ruokakuntien koossa olevat erot vaikuttavat väestöryhmien keskinäiseen asemaan.

Asetelma 12. Tulonsiirtojen ja ruokakuntien koossa olevien erojen vaikutus väestöryhmien keskinäiseen asemaan

	Tuotanto- toiminnas- sa ansait- tu tulo	Käytettä- vissä ole- va tulo	Käytettävissä oleva tulo henkeä kohden
<u>Kaikki ruokakunnat</u>	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>
<u>Maanviljelijät</u>	<u>83</u>	<u>89</u>	<u>65</u>
2 - 4.99 peltihehtaaria	54	65	56
5 - 9.99 - " -	74	83	62
10 - 19.99 - " -	105	109	72
20 - - " -	135	123	80
<u>Muut yrittäjät</u>	<u>149</u>	<u>133</u>	<u>118</u>
<u>Johtajat ja toimihenkilöt</u>	<u>163</u>	<u>144</u>	<u>147</u>
Johtajat ja ylemmät toimihenkilöt	211	178	170
Muut toimihenkilöt	128	118	128
<u>Työntekijät</u>	<u>98</u>	<u>95</u>	<u>94</u>
Maataloustyöntekijät	52	60	55
Ammattitaitoiset työntekijät	112	106	99
Ammattitaidottomat työntekijät	81	81	84
Henkilöllinen palveluskunta	71	70	112
<u>Ammatissa toimimattomat</u>	<u>26</u>	<u>54</u>	<u>95</u>

Asetelmasta on havaittavissa, että tulonsiirrot tasoittavat eri väestöryhmien välisiä tuloeroja. Jos käytettävissä oleva tulo lasketaan henkeä kohden, laskee maanviljelijöiden ja maataloustyöntekijöiden keskimääräinen tulotaso selvästi keskimääräisen tason alapuolelle, kun taas pienestä ruokakunnan keskikoosta johtuen ammatissa toimimattomien keskimääräinen tulotaso ei jää paljoakaan koko väestön keskiarvon alapuolelle.

Taulussa 8 on esitetty tulot tulotyypeittäin ruokakuntaa kohden tuloluokittain. Asetelmassa 13 on tarkemmin eritelty julkisen vallan maksamat tulonsiirrot. Niistä voidaan mainita seuraavat seikat:

- Alimpiin tuloluokkiin kuuluu suurelta osin yhden tai kahden hengen vanhustalouksia ja muita ammatissa toimimattomia, jotka saavat suuren osan tuloistaan tulonsiirtoina, lähinnä vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkkeinä.
- Ylimmässä tuloluokassa ruokakunnan keskimääräinen koko on suurin, 4.80 henkilöä (keskim. lapsiluku 1.51), ja saadut

tulonsiirrot koostuvat lähinnä lapsilisistä.

- Julkiselta vallalta saadut tulonsiirrot ruokakuntaa kohden muuttuvat 1374.3 mk:sta 842.9 mk:aan siirryttäessä alemmista tuloluokista ylempiin. Verotus sensijaan ~~nousee~~ nousee progressiivisesti.

Asetelma 13. Julkiselta vallalta saadut tulonsiirrot ruokakuntaa kohden tuloluokittain v. 1966, mk

	- 3999	4000 - 5999	6000 - 7999	8000 - 9999	10000 - 11999
Sosiaalivakuutus (vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkkeet, sairausvakuutuskorvaukset ym.)	1196.6	790.7	539.5	482.8	474.8
Sosiaaliavustus (lapsilisät, invalidiraha, huoltoapu, perhelisä ym.)	83.3	191.6	252.4	364.7	380.3
siitä lapsilisät	32.3	108.5	194.3	280.2	309.6
Muut julkisen vallan maksamat eläkkeet, avustukset ja korvaukset	94.4	172.5	342.1	311.5	305.7
Tulonsiirrot julkiselta vallalta	1374.3	1154.8	1134.0	1159.0	1160.8
	12000- 13999	14000 - 17999	18000 - 23999	24000- 29999	30000-
Sosiaalivakuutus (vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkkeet, sairausvakuutuskorvaukset ym.)	410.5	363.2	342.1	376.7	274.3
Sosiaaliavustus (lapsilisät, invalidiraha, huoltoapu, perhelisä ym.)	407.6	427.0	409.1	354.8	446.0
siitä lapsilisät	312.5	319.1	325.9	301.4	323.6
Muut julkisen vallan maksamat eläkkeet, avustukset ja korvaukset	207.8	241.1	225.5	359.8	122.6
Tulonsiirrot julkiselta vallalta	1025.9	1031.3	976.7	1091.3	842.9

3.3. Tulojen jakautuminen tulojen suuruuden mukaan

Edellä on pyritty tutkimaan eräiden tekijöiden vaikutusta tuloihin eri tilastojen antaman kuvan perusteella. Esitettyjen tietojen mukaan on eri väestöryhmien saamien tulojen kehityksessä ollut eroja. Niiden vaikutusta koko väestön tulojakautumaan on kuitenkin vaikea osoittaa empiirisesti, koska tulojen jakautumisesta tulojen suuruuden mukaan on vuoden 1966 kotitaloustiedustelun lisäksi saatavissa tietoja oikeastaan vain tulo- ja omaisuustilastosta. Siinä on tulonjakotilaston kannalta kuitenkin puutteita, ja niiden korjausyritykset saattavat johtaa varsin erilais- ten johtopäätösten tekemiseen.

Tulo- ja omaisuustilastossa ovat mukana kaikki tulonsaajat, joilla vero- tuksessa on katsottu olevan veronalaista tuloa vähintään 10 mk. Eräs mahdollisuus tämän varsin sekalaisen aineiston vakioimiseksi on yrittää poistaa siitä ns. osa-aikatyöntekijät ja tutkia vain säännöllisesti työtä tehneiden tulojen jakautumia eri vuosina. Tässä tilastossa ei kuitenkaan ole tietoja tulonsaajien työssäoloajan pituudesta. Kun seuraavassa esitetään tietoja vuosityöntekijöiden tulojen hajonnasta, on heidän lukumääränsä arvioimisessa käytetty hyväksi kansantulotilaston mukaisia tehtyjen työvuosien määriä. Vuosityöntekijöiden määrän on täl- löin oletettu olevan yhtä suuren kuin työvuosien määrän. Kaikkien tulon- saajien ja vuosityöntekijöiden välinen erotus, "osa-aikatyöntekijät", on poistettu tulo- ja omaisuustilaston pienituloisimmista tulonsaajista. Korostettakoon tässä yhteydessä kuitenkin sitä, että tällä menettelyllä on heikkouksia, joiden takia on syytä olla varovainen johtopäätösten teossa. Ensinnäkin tehtyjen työvuosien määrä on todellisuudessa suurempi kuin vuosityöntekijöiden määrä, koska useista osan vuotta työskennelleis- tä saattaa muodostua kokonaisia työvuosia. Sen lisäksi aineistoon jää sel- laisia osan vuotta työssä käyneitä, joilla on ollut suuret tulot, mutta sieltä putoaa pois sellaisia koko vuoden työssä olleita, joilla on ollut hyvin pienet tulot. Heikkouksien poistaminen ei kuitenkaan tässä yhtey- dessä ole ollut mahdollista.

Asetelma 14 havainnollistaa tulojen jakautumista toisaalta kaikkien tu- lonsaajien ja toisaalta vuosityöntekijöiden kesken. Nämä on jaettu tulo- jen suuruuden mukaan viiteen yhtä suureen ryhmään, viidenneksiin, joista ensimmäisessä ovat pienituloisimmat ja viidennessä suurituloisimmat. Sen jälkeen on laskettu, montako prosenttia kukin tällainen ryhmä saa kaikista tuloista.

Asetelma 14. Tulojen hajonta tulo- ja omaisuustilaston mukaan vv. 1955-1966.

Viidennekset	Osuudet kokonaistuloista											
	Vuosityöntekijät											
	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966
I	6.4	6.3	6.5	6.4	6.0	6.1	5.7	6.2	6.1	6.2	6.4	6.4
II	11.1	11.2	11.3	11.1	10.8	11.0	10.7	10.8	10.9	10.9	11.0	11.2
III	16.3	16.3	16.3	16.2	16.0	16.1	16.0	16.1	16.0	16.2	16.0	16.1
IV	23.1	22.8	22.8	22.8	23.2	22.9	22.9	22.5	22.6	22.3	22.4	23.1
V	43.1	43.4	43.1	43.5	44.0	43.9	44.7	44.4	44.4	44.4	44.2	43.2

Poikkeama tasaisesta jakautumasta	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966
	52.4	52.4	51.8	52.6	54.4	53.6	55.2	53.8	54.0	53.4	53.2	52.6

	Kaikki tulonsaajat											
	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966
I	3.4	3.1	3.2	3.0	2.9	2.8	2.9	2.7	2.7	2.5	2.4	2.3
II	10.1	9.9	9.8	9.6	9.2	9.0	9.0	8.6	8.3	8.2	8.2	8.0
III	16.2	16.4	16.4	16.4	16.2	16.0	15.6	15.6	15.8	15.6	15.5	15.7
IV	24.2	24.9	25.0	23.6	23.9	24.4	24.2	24.1	24.1	24.1	24.2	24.4
V	46.1	45.7	45.6	47.4	47.8	47.8	48.3	49.0	49.1	49.6	49.7	49.6

Poikkeama tasaisesta jakautumasta	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966
	60.6	61.2	61.2	62.0	63.4	64.4	65.0	66.2	66.4	67.4	67.8	68.0

Tarkasteltiinpa sitten vuosityöntekijöiden tai kaikkien tulonsaajien saamia tulo-osuuksia, voitaneen sanoa tuloerojen olevan tulo- ja omaisuustilaston mukaan melko suuria. Tuloerojen kehityksestä ei asetelma kuitenkaan anna selvää kuvaa. Kaikkien tulonsaajien kohdalla tuloerot näyttävät kasvaneen jonkin verran, mutta vuosityöntekijöiden osalta vuosien 1955 ja 1966 jakautumat ovat lähes samanlaiset.

Tulojen kehitystä voidaan yksityiskohtaisemmin tarkastella taulukon 9 avulla. Siinä on tulo- ja omaisuustilastosta jaettu vuosityöntekijät kymmeneen yhtä suureen ryhmään ja laskettu näiden ryhmien väliset tulorajat vuosilta 1955-1966. Lisäksi on esitetty tuloraja, jonka alapuolella on 95 % tulonsaajista. Eri ryhmien tulorajojen kehitys näyttää melko samanlaiselta. Pienet heilahtelut vuosittain saattavat aiheuttaa laskentamenetelmän karkeudesta. Vaikka tulorajojen väliset suhteet ovat säilyneet ennallaan, niin markkamääräisesti eri tulonsaajaryhmien tuloerot ovat kasvaneet.

Edellä esitetty tarkastelu koskee ainoastaan ilmoitettuja veronalaisia tuloja, sitä, miten käytettävissä olevat tulot jakautuvat tulonkäyttäjien, ruokakuntien kesken, voidaan tarkastella vuoden 1966 osalta kotitaloustiedustelun avulla. Asetelmassa 15 esitetään tämän aineiston pohjalta lasketut viidenneksirajat sekä eri viidenneksien osuudet ruokakuntien käytettävissä olevista tuloista. Jakautumat on laskettu sekä ruokakunnan kokonaistuloista että aineistosta, jossa nämä tulot on jaettu ruokakunnan jäsenluvulla.

Asetelma 15. Käytettävissä olevien tulojen hajonta v. 1966

Viidennekset	Viidenneksirajat		Osuudet kokonaistuloista, %	
	Ruokakuntaa kohden	Henkeä kohden	Ruokakuntaa kohden	Henkeä kohden
I			6.0	6.7
II	5 075	1 992	11.7	11.7
III	8 265	2 824	17.4	15.1
IV	11 690	3 797	24.0	22.2
V	16 215	5 592	40.9	44.3
Poikkeama tasaisesta jakautumasta			49.8	53.0

Erilaisten tarkastelutapojen keskinäisiä suhteita havainnollistettakoon seuraavalla esimerkillä. Viisihenkisen ruokakunnan päämiehen palkka oli vuonna 1966 1 000 mk kuukaudessa ja hän oli ainoa tulonsaaja ruokakunnassa. Tulo- ja omaisuustilaston mukaan hän kuuluisi viidenteen viidennekseen. Hänen ruokakuntansa käytettävissä olevat tulot tulonsiirtojen jälkeen ovat todennäköisesti sellaiset, että hänen ruokakuntansa sijoittuisi kolmanteen viidennekseen kotitaloustiedustelun mukaan ja laskettaessa ruokakunnan käytettävissä olevat tulot henkeä kohden ruokakunta sijoittuisi toiseen viidennekseen. Näin siis sovellettu tulokäsite ja käytetty tulonsaajayksikkö vaikuttavat aivan ratkaisevasti saatuihin tuloksiin ja niiden tulkintaan.

Käytettävissä olevien tulojen viidenneksirajoja ja tulon jakautumista viidennekseen voidaan tutkia tarkemmin luokittelemalla väestö ruokakunnan päämiehen sosioekonomisen aseman mukaan. Taulusta 10, jossa yksikkönä on ruokakunta, voidaan todeta, että tulojen jakautuminen on tasaisinta palkansaajaryhmissä ja epätasaisinta muiden yrittäjien ja ammatissa toimimattomien ryhmissä, jotka ovatkin koostumukseltaan varsin

heterogeenisiä ryhmiä. Taulussa 11 on otettu huomioon ruokakunnan koko ja laskettu ruokakuntien käytettävissä olevat tulot henkeä kohden.

Kummankin taulun mukaan viidennesrajat vaihtelevat väestöryhmittäin selvästi. Taulusta 11 voidaan esim. todeta, että alimman viidennesryhmän käytettävissä olevat tulot henkeä kohden olivat v. 1966 maanviljelijöillä alle 1 500 mk, johtajilla ja toimihenkilöillä alle 3 200 mk ja työntekijöillä alle 2 100 mk.

4. Tulonmuodostusta käsittelevistä tilastoista ja niiden käyttämistä tulonkäsitteistä

Väestön tulojen jakautumista koskevia tietoja on esitetty useassa eri tilastossa. Niissä kuitenkin ilmoitettujen tulojen vertailukelpoisuuden puute aiheuttaa sen, että täsmällisen vastauksen antaminen esim. siihen, millaiset ovat kunkin hetkiset tuloerot ja mitä muutoksia niiden kehityksestä on mahdollisesti tapahtunut, muodostuu vaikeaksi.

Tulonjakoon liittyvä aineisto, jota on käytetty tässä selvityksessä, perustuu kansantulotilastoon, tulo- ja omaisuustilastoon, palkkatilastoon ja kotitaloustilastoon. Mitään näistä tilastoista ei voida sellaisenaan pitää riittävänä kuvaamaan tulojen jakautumista. Tähän on eräissä tapauksissa syynä tietojen liiallinen aggregatiivisuus tulonjakotutkimuksen kannalta, tietojen epätarkkuus, tarkastelualueen suppeus tai aikaulottuvuuden puute.

Seuraavassa on lyhyesti tarkasteltu edellä mainittuja tilastoja tulonjaon kuvaamisen kannalta.

4.1. Kansantulotilasto

Kansantalouden tilinpidossa ja kansantulotilastossa tulotietojen lähtökohtana ovat tiedot tuotantotoiminnasta, josta tulot syntyvät. Tulovirta koostuu palkoista, työnantajain sosiaalikulusta, yksityisten elinkeinonharjoittajain tuloista sekä omaisuustuloista, viimeksi mainittujen sisältyessä korot, verot, vuokrat, yhteisöjen voitot ennen välittömiä veroja sekä julkisten liikelaitosten ylijäämän. Bruttotulojen kyseessä ollen omaisuustuloihin sisältyvät myös poistot. Tiedot tuloista perustuvat pää-

osaltaan yritysten taseisiin sekä julkisen sektorin tilinpidätöksiin. Elinkeinotoiminnasta, johon ei ole liittynyt kirjanpitovelvollisuutta, tiedot on pyritty saamaan muista lähteistä.

Toisaalta tiedot eri sektoreiden saamista tuloista samoin kuin niiden tulojen käytöstä on kansantulotilastossa esitetty kyseisten sektoreiden tulo- ja menotileillä. Nykyisessä kansantulotilastossa kotimaisia tulonsaajasektoreita erotetaan kolme: yritykset, julkinen hallinto sekä kotitaloudet (ml. yksityiset voittoa tavoittelemattomat laitokset). Näistä yrityssektorin osalta ei tosin laadita erillistä tulo- ja menotiliä. Julkisen hallinnon sekä kotitalouksien tulo- ja menotilillä kirjataan tuotantotoiminnassa syntyvien tulojen lisäksi maksetut ja saadut tulonsiirrot, jolloin näiden sektoreiden (samoin kuin yrityssektorinkin) osalta on mahdollista saada tiedot käytettävissä olevasta tulosta. Tämä taas on edelleen jaettavissa kulutukseen ja säästöihin.

Kokonaisuutena kansantulotilaston tarjoamaa aineistoa tuloista ja niiden jakautumisesta on pidettävä tarkasteltavien sektoreiden vähälukuisuuden vuoksi osittain soveltumattomana tulonjakotutkimukseen. Lähinnä tilasto tarjonneekin vain pohjan erityyppisten tulojen keskinäiseen vertailuun.

4.2. Tulo- ja omaisuustilasto

Verotusaineiston perusteella laadittavan tulo- ja omaisuustilaston yksityisiä henkilöitä koskevat tiedot perustuvat suurimmaksi osaksi näytteisiin, joiden suuruus vaihtelee tulon suuruuden mukaan. Yhteisöjä koskevat tiedot perustuvat kokonaisaineistoon.

Tulo- ja omaisuustilastossa yksityisten henkilöiden saamat tulot on jaoteltu kuuteen ryhmään:

- palkka- ja eläketulot
- tulot maatalouskiinteistöistä
- tulot muusta kiinteistöistä
- tulot liikkeestä, elinkeinosta tai ammatista
- osinkotulot
- muut tulot

Palkka- ja eläketuloihin luetaan rahapalkka päätoimesta, palkkawkseen kuuluvien etujen (ruoka, vaatteet ym.) arvo, eläke, elinkorko sekä elatus- ja muu jatkuva avustus (ei kuitenkaan kansaneläkettä eikä lesken saamaa eläkettä valtiolta, kunnalta tai tuki- ja orpokassalta). Edelleen palkkatuloihin sisältyvät sivuansiot erilaisista toimista, provisiot ja muut niihin verrattavat tulot.

Maatalouskiinteistötulot käsittävät maa- ja metsätalouden pinta-alaan ja luokitukseen perustuvan arvioidun tulon sekä maatalouden sivuelinkeinoista, kuten puutarhanhoidosta ja kalastuksesta saadut tulot. Edelleen niihin sisältyy maa- ja metsätaloudenharjoittajan ja hänen perheenjäsentensä maatilataloudessa tehdyn työn arvo.

Muut kiinteistötulot sisältävät muusta kiinteistöstä kuin maatalouskiinteistöstä saadut vuokratulot sekä omakotitaloissaan asuvien arvioidun asuntoedun.

Liikkeestä, elinkeinosta tai ammatista saadut tulot sisältävät paitsi varsinaisten liikkeenharjoittajien tulot liikkeestään, myös yksityisten ammatinharjoittajain tulot, jotka useassa tapauksessa ovat luonteeltaan lähellä palkkatuloja.

Muihin tuloihin sisältyy mm. omassa osakehuoneistossaan asuvien asuntoetu, verolliset korkotulot, satunnaiset voitot ja kotona olevien alaikäisten lasten muut kuin ansiotulot.

Tulojen jakautumisen selvittämisen kannalta, kuten aikaisemmin huomautettiin, tulo- ja omaisuustilaston käyttöä rajoittaa se, että tiedot koskevat ainoastaan veronalaisia tuloja. Tällöin jää tarkastelun ulkopuolelle esim. verovapaat korot. Lisäksi voidaan mainita myös muita puutteita. Ensinnäkin osa veronalaisista tuloista voi jäädä ilmoittamatta. Tulot maa- ja metsätaloudesta sekä asuntoedun raha-arvo perustuvat arviointeihin. Edelleen tulonsaajien työssäloloajasta ei ole saatavissa tietoja tulo- ja omaisuustilastosta. Myös verotuslainsäädännössä vuosien mittaan tapahtuneet muutokset vaikeuttavat tarkastelua.

4.3. Kotitaloustiedustelu

Tulonjaon tutkimisen kannalta käyttökelpoisimmat tiedot ovat tällä hetkellä saatavissa v. 1966 kotitaloustiedustelusta, jonka tulotiedot perustuvat tulojen yksityiskohtaiseen selvittämiseen n. 4 800 ruokakuntaa käsitteeseen otoksen perusteella. Tutkimus on ainoa, jonka avulla voidaan yhtenäisin käsittein selvittää erilaisten väestöryhmien tulot ja niiden käyttö kaikkien tulokäsitteiden mukaan. Tulonjaon kehityksen arvioimiseksi ei kuitenkaan ole olemassa tarvittavia tietoja muilta vuosilta.

Kotitaloustiedustelussa on mahdollisuuksien mukaan pyritty noudattamaan kansantalouden tilinpidon käsitteitä ja määritelmiä¹⁾, vaikkakin tutkimustavasta johtuen eräitä poikkeuksia onkin jouduttu tekemään.

4.4. Palkkatilastot

Palkkatilastojen avulla pyritään kuvaamaan palkkoja toisaalta tuotanto+ toiminnan kustannuksina sekä toisaalta tuotantotoimintaan osallistuvien henkilöiden tuloina.

Palkkatiedot luokitellaan tilastossa seuraavasti:

1. sektorin mukaan (valtio, kunnat, yksityinen)
2. palkkaustavan mukaan (tunti-, päivä- ja kuukausipalkka tai urakkapalkka)
3. elinkeinoittain (maatalous, metsätalous, teollisuus jne.)
Tämän luokittelun mukaan tehdään lähinnä vain yksityisen sektorin palkkatilastot.
4. ammattiaseman, paikkakuntaluokan ja eräiltä aloilta koulutuksen, iän ym. palkansaajien ominaisuuksien mukaan

Niitten palkansaajaryhmien osalta, jotka saavat kuukausipalkkaa, palkkatilastot laaditaan tavallisimmin kerran vuodessa ja yhtä kuukautta koskevinä. Tunti-, päivä- tai suoritepalkkaa saavien henkilöryhmien osalta tilasto tehdään tavallisimmin neljännesvuosittain.

1) Selvityksiä tutkimuksen suoritustavasta, käytetyistä käsitteistä ja ennakkotietoja tuloksista on julkaistu Tilastollisen päätoimiston julkaisusarjassa "Tilastotiedotuksia", SE 1968:1, SE 1968:6 ja HI 1969:1.

Tilastojen laadinnassa käytettyjen palkkakäsitteiden lisäksi voidaan pyrkiä laskemaan muita tulokäsitteitä, kuten vuosityötulo tai elinikäinentyötulo. Muutettaessa jotain tulokäsitettä toiseksi joudutaan tekemään olettamuksia työajan pituudesta, poissaoloista, ammattiurasta yms., sillä näitä tietoja ei yleensä ole saatavissa.

Tunti- ja kuukausipalkkakäsitteet jaetaan palkkatilastoissa tavallisesti seuraaviin alaryhmiin:

- varsinainen palkka,
- säännöllisen työajan palkka, joka saadaan kun edelliseen lisätään henkilön saamat sellaiset lisät, joita hän on saanut työaikalain, virastotyöaika-asetuksen tms. mukaisena säännöllisenä työaikana niistä töistä, jotka kuuluvat henkilön pääasiallisiin tehtäviin,
- kokonaispalkka, joka käsittää edellisten lisäksi ne lisät, jotka henkilö on saanut säännöllisen työajan ylittäneeltä työajalta.

Palkkojen kehitystä kuvaavia indeksejä lasketaan paitsi kutakin sektoria ja elinkeinoa tai sen osaa koskevana, myös kaikkia palkansaajia koskevana palkansaajien yleisenä ansiotasoindeksinä.¹⁾

¹⁾ Tämän indeksin laskentaperiaatteita on lähemmin selostettu artikkelissa: O.E. Niitamo: Palkansaajien ansiotasoa ja palkkasummia kuvaava neljännesvuositilasto, Tilastokatsauksia n:o 10, 1958.

5. Tiivistelmä

Tässä tutkimuksessa on pyritty yhdistämään eri tilastojen tietoja kokonaiskuvan saamiseksi tulonjaon kehityksestä vuoden 1955 jälkeen. Samalla on kiinnitetty erityistä huomiota erilaisten tulokäsitteiden ja niiden keskinäisten suhteiden selvittämiseen. Tämä tarkastelu on osoittanut, että tulonjaosta puhuttaessa on tarkoin määriteltävät käytettävät tulokäsitteet ja tulonsaajajaksiköt, sillä tulokset riippuvat suuresti määrin niistä.

Käytettävissä olevia tilastotietoja onkin pyritty saamaan tulonjakotutkimuksen kannalta käyttökelpoisempaan muotoon, esim. muuttamalla tulo- ja omaisuustilaston tulonsaajakäsite vuosityöntekijäkäsitteeksi. Tilastojen käyttämien määritelmien ja luokittelujen epäyhtenäisyydestä johtuen on kuitenkin osoittautunut vaikeaksi tehdä luotettavia johtopäätöksiä tuloerojen kehityksestä.

Eri tulolajien osuudet bruttokansantulosta ovat tarkasteluajanjaksona 1955-1968 muuttuneet selvästi; palkkatulojen osuus kansantulosta on kasvanut, yksityisten elinkeinonharjoittajien pienentynyt. Osa muutoksesta on aiheutunut yhteiskunnan rakenteen muutoksista. Palkkojen ja työnantajan sosiaalikulujen osuus bruttokansantulosta oli vuonna 1955 51.6 % ja 57.8 % vuonna 1968. Toisaalta pääomatulojen osuudet olivat 28.3 % vuonna 1955 ja 28.5 % vuonna 1968.

Koko kansantalouden käytettävissä olevista tuloista julkinen valta saa nykyisin suuremman osan kuin vuonna 1955. Sekä kotitalouksien että yhtiöiden yms. osuus on pienentynyt. Tästä huolimatta kotitaloudet saavat edelleenkin suurimman osan näistä tuloista, n. 70 %. Palkansaajien keskimääräiset tulot ovat kansantulotilaston mukaan kasvaneet tehtyä työtä kohti vuodesta 1955 vuoteen 1965 yli kaksinkertaisiksi ja vuoteen 1968 lähes kolminkertaisiksi. Ottamalla huomioon kuluttajahintojen kohoaminen olivat reaalityöt v. 1968 n. 36 % korkeammat kuin v. 1955.

Työntekijöiden keskiansiot näyttävät tilastojen mukaan kasvaneen hitaammin kuin toimihenkilöiden, joten näiden palkansaajaryhmien ansioiden suhteellinen ero on jonkin verran suurentunut. Miesten ja naisten palkkojen suhde näyttää pysyneen suunnilleen ennallaan.

Kaupunkien ja kauppaloitten tulonsaajien keskiansiot ovat kasvaneet suhteellisesti hitaammin kuin maalaiskuntien tulonsaajien keskiansiot. Alueellisesti Uudellamaalla on jatkuvasti ollut korkeampi ansiotaso kuin muualla. Ero korkeimman ja alhaisimman tulotason omaavien alueiden välillä näyttää hiukan pienentyneen. Suhde oli v. 1959 n. 1,9 ja v. 1965 n. 1,8.

Tiedot kotitalouksien tulojen muista eristä ja niiden jakautumisesta ovat hyvin vaillinaiset ja rajoittuvat lähes yksinomaan kotitaloustiedustelun tuloksiin. Näin ollen ei myöskään voida antaa ehdottoman luotettavaa vastausta kysymykseen miten kotitalouksien käytettävissä olevien tulojen jakautuminen on kehittynyt.

Kotitaloustiedustelun mukaan olivat vuonna 1966 pienimmät tulot ammatissa toimimattomilla ja maanviljelijöillä, joilla oli peltoa alle 10 hehtaaria. Nämä väestöryhmät myös saivat enemmän tulonsiirtoja kuin joutuivat maksamaan. Tulonsiirrot yleensäkin tasoittavat eri väestöryhmien välisiä tuloeroja.

Tarkasteltiinpa sitten koko vuoden työssä olleiden eli vuosityöntekijöiden tai kaikkien veronalaista tuloa saaneiden tulonsaajien saamia tulo-osuuksia, voitaneen tuloerojen sanoa olevan tulo- ja omaisuustilaston mukaan melko suuria. Kun kaikki veronalaista tuloa saaneet otetaan huomioon, tuloerot näyttävät kasvaneen ajanjaksona 1955-1966. Vuosityöntekijöiden kohdalla ovat tuloeroja kuvaavat viidennesjakautumat jonkin verran vaihdelleet tarkasteluajanjaksona. Vuosina 1955 ja 1966 jakautumat ovat lähes samanlaiset.

Tulonjakotilaston kannalta tulo- ja omaisuustilastossa on puutteita, joiden takia käytettävissä olevien tulojen jakautuman kehityksestä ei voida saada luotettavaa selvitystä. Koska muutokset joka tapauksessa ovat pieniä, vaadittaisiin tilastoilta huomattavasti suurempaa yksityiskoh-taisuutta.

Taulu 1a. Bruttokansantulon jakautuminen vuosina 1955-1968, Mmk

	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962
Palkat	4188.3	4761.3	5013.7	5247.4	5695.3	6373.6	7111.4	7763.7
Työnantajain sosiaalikulut	442.7	484.0	506.6	567.6	627.0	689.2	777.8	957.1
Yksit. elinkeinonharjoittajain tulot	1803.6	1845.9	1893.7	2102.3	2223.4	2516.7	2841.2	2805.1
Maatal.harjoittajain tulot	732.0	801.7	880.5	1015.8	1087.8	1133.0	1233.0	1216.7
Yksit. metsänomistajain tulot	540.9	460.7	421.9	455.8	446.3	621.3	747.1	677.5
Muut yksit. elinkeinonharjoittajain tulot	530.7	583.5	591.3	630.7	689.3	762.4	861.1	910.9
Yhtiöiden voitot ja julkisten liikel. ylijäämä ennen välitt. verojen vähentämistä	1110.6	1069.8	990.5	981.4	1235.1	1406.7	1492.9	1454.5
Korko- ja vuokratulot	728.5	880.2	1085.9	1243.8	1354.7	1466.8	1619.9	1840.7
Poistot	697.2	845.2	1035.3	1196.3	1350.4	1617.7	1834.6	1902.1
Bruttokansantulo	8970.9	9886.4	10523.7	11338.8	12485.9	14064.7	15677.8	16723.2

	1963	1964	1965	1966	1967	1968*
Palkat	8600.5	9999.5	11141.6	12220.6	13269.9	14766.4
Työnantajain sosiaalikulut	1173.8	1399.1	1582.5	1750.9	2057.0	2320.0
Yksit. elinkeinonharjoittajain tulot	3057.1	3406.7	3612.3	3525.8	3597.8	4037.5
Maatal.harjoittajain tulot	1330.2	1472.1	1473.3	1544.9	1646.8	1921.0
Yksit. metsänomistajain tulot	750.9	867.0	969.6	736.4	650.2	686.1
Muut yksit. elinkeinonharjoittajain tulot	976.0	1067.6	1169.4	1244.5	1300.8	1430.4
Yhtiöiden voitot ja julkisten liikel. ylijäämä ennen välitt. verojen vähentämistä	1508.2	1689.1	1716.9	1787.8	1786.4	2039.4
Korko- ja vuokratulot	2066.3	2276.4	2506.6	2743.7	3012.1	3316.7
Poistot	2056.6	2268.2	2454.4	2567.3	2748.4	129.9
Bruttokansantulo	13462.5	21039.0	23014.3	24596.1	26471.6	29558.4

* ennakkotietoja

Taulu 1b. Bruttokansantulon jakautuminen vuosina 1955-1968, %

	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967	1968 [≠]
Palkat	46.7	48.2	47.7	46.3	45.6	45.3	45.4	46.4	46.6	47.5	48.4	49.7	50.1	50.0
Työnantajain sosiaa- likulut	4.9	4.9	4.8	5.0	5.0	4.9	5.0	5.7	6.3	6.7	6.9	7.1	7.8	7.8
Yksityisten elinkei- nonharjoittajain tu- lot	20.1	18.7	18.0	18.5	17.8	17.9	18.1	16.8	16.6	16.2	15.7	14.3	13.6	13.7
Pääomatulot ¹⁾	28.3	28.2	29.5	30.2	31.6	31.9	31.5	31.1	30.5	29.6	29.0	28.9	28.5	28.5
Bruttokansantulo	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

1) pl. yksityisten elinkeinonharjoittajain pääomatulot, jotka sisältyvät yksityisten elinkeinonharjoittajain tuloihin ja ml. kansantalouden poistot

≠ ennakkotietoja

Taulu 2. Eri sektorien tulot ja tulojen käyttö vuosina 1955-1968, Mmk

		1955		1957		1959		1961		1963	
		Mmk	%	Mmk	%	Mmk	%	Mmk	%	Mmk	%
Kotitalou- det ja yk- sityiset voittoa tavoitte- lemattomat laitokset	Palkat ja työnantajain sosiaa- likulut	4631.0	69.8	5520.3	70.6	6322.3	69.3	7889.2	67.9	9774.3	70.3
	Yksit. elink.harjoittajain tulot	1803.6	27.2	1893.7	24.2	2223.4	24.4	2841.2	24.5	3057.1	22.0
	Tulot omaisuudesta	772.7	11.6	1067.9	13.6	1320.5	14.5	1651.2	14.2	2025.3	14.6
	Tulonsiirrot, netto	-572.6	-8.6	-659.7	-8.4	-716.2	-8.2	-762.1	-6.6	-961.0	-6.9
	<u>Käytettävissä oleva tulo</u>	6634.7	100.0	7822.2	100.0	9120.0	100.0	11619.5	100.0	13895.7	100.0
Yhtiöt yms.	Kulutus	5929.6	89.4	7377.3	94.3	8366.9	91.7	10102.4	86.9	12051.0	86.7
	Säästäminen	705.1	10.6	444.9	5.7	753.1	8.3	1517.1	13.1	1844.7	13.3
	Tulot omaisuudesta ja yritys- toiminnasta	850.7	174.1	748.9	215.1	931.3	191.0	1004.4	212.4	1093.0	227.9
Julkisen valta	Tulonsiirrot, netto	-362.2	-74.1	-400.8	-115.1	-443.7	-91.0	-531.5	-112.4	-613.5	-127.9
	<u>Käytettävissä oleva tulo</u> = säästäminen	488.5	100.0	348.1	100.0	487.6	100.0	472.9	100.0	479.5	100.0
	Tulot omaisuudesta ja yritys- toiminnasta	215.7	10.4	257.6	9.2	338.0	10.9	457.2	12.5	456.2	11.3
Kotitalou- det ja yk- sityiset voittoa tavoitte- lemattomat laitokset	Tulonsiirrot, netto	1867.9	89.6	-2537.3	-90.8	2770.7	89.1	3213.9	87.5	3584.2	88.7
	<u>Käytettävissä oleva tulo</u>	2083.6	100.0	2794.9	100.0	3108.7	100.0	3671.1	100.0	4040.4	100.0
	Kulutus	1141.6	54.8	1506.0	53.9	1855.7	59.7	2201.3	60.0	2924.7	72.4
	Säästäminen	942.0	45.2	1288.9	46.1	1253.0	40.3	1469.8	40.0	1115.7	27.6
		1965		1966		1967		1968*			
Kotitalou- det ja yk- sityiset voittoa tavoitte- lemattomat laitokset	Palkat ja työnantajain sosiaalikulut	12724.1	74.6	13971.5	77.2	15326.9	79.0	17086.4	79.6		
	Yksityisten elinkeinonharjoittajain tulot	3612.3	21.2	3525.8	19.5	3597.8	18.6	4037.5	18.8		
	Tulot omaisuudesta	2491.0	14.6	2682.2	14.8	2877.5	14.8	3196.2	14.9		
	Tulonsiirrot, netto	-1763.6	-10.4	-2075.3	-11.5	-2404.3	-12.4	-2844.8	-13.3		
	<u>Käytettävissä oleva tulo</u>	17063.8	100.0	18104.2	100.0	19397.9	100.0	21475.3	100.0		
Yhtiöt yms.	Kulutus	14982.5	87.8	15861.4	87.6	17188.8	88.6	18801.6	87.5		
	Säästäminen	2081.3	12.2	2242.8	12.4	2209.1	11.4	2673.7	12.5		
	Tulot omaisuudesta ja yritystoiminnasta	1159.9	266.8	1227.1	268.9	1281.6	256.6	1448.6	237.0		
Julkisen valta	Tulonsiirrot, netto	-725.1	-166.8	-770.7	-168.9	-782.2	-156.6	-837.5	-137.0		
	<u>Käytettävissä oleva tulo</u> = säästäminen	434.8	100.0	456.4	100.0	499.4	100.0	611.1	100.0		
	Tulot omaisuudesta ja yritystoiminnasta	572.6	9.9	622.2	9.6	639.4	8.8	655.2	7.8		
Kotitalou- det ja yk- sityiset voittoa tavoitte- lemattomat laitokset	Tulonsiirrot, netto	5188.1	90.1	5882.5	90.4	5612.6	91.2	7757.7	92.2		
	<u>Käytettävissä oleva tulo</u>	5760.7	100.0	6504.7	100.0	7252.0	100.0	8412.9	100.0		
	Kulutus	3753.8	65.2	4235.0	65.1	4852.4	66.9	5612.3	66.7		
	Säästäminen	2006.9	34.8	2269.7	34.9	2399.6	33.1	2800.6	33.3		

* ennakkotietoja

Taulu 3. Julkisen sektorin palkansaajien kuukausiansiot tuloluokittain v. 1968

	Maalais- kunnat		Kaupungit ja kauppalat		Kuntayh- tymät		Valtion vir- kamiehet		Valtion työ- sop.suht.		Julkinen sektori yht.			
	%	ker- tymä	%	ker- tymä	%	ker- tymä	%	ker- tymä	%	ker- tymä	Palkan- saajia	%	kertymä	%- kert.
- 299 mk	0.3	0.3	0.6	0.6	0.4	0.4			0.9	0.9	391	0.2	391	0.2
300- 399	3.7	4.0			0.5	0.9			3.0	3.9	2 415	1.0	2 806	1.2
400- 499	5.9	9.9	0.9	1.5	0.4	1.3			5.5	9.4	3 762	1.5	6 568	2.7
500- 599	8.1	18.0	2.3	3.8	1.7	3.0	2.3	2.3	10.0	17.4	8 818	3.6	15 386	6.3
600- 699	7.6	25.6	6.7	10.5	10.6	13.6	4.0	6.3	20.7	40.1	17 166	7.1	32 552	13.4
700- 799	8.6	34.2	9.2	19.7	18.5	32.1	13.2	19.5	15.2	55.3	30 062	12.4	62 614	25.8
800- 899	5.7	39.9	8.6	28.3	13.3	45.4	12.7	32.2	9.9	65.2	25 554	10.5	88 168	36.3
900- 999	5.1	45.0	10.4	38.7	13.4	58.8	16.5	48.7	5.8	71.0	29 613	12.2	117 781	48.5
1000-1099	3.8	48.8	9.0	47.7	12.3	71.1	5.6	54.3	7.8	78.8	16 741	6.9	134 522	55.4
1100-1199	4.9	53.7	7.1	54.8	8.1	79.2	10.2	64.5			19 324	8.0	153 846	63.4
1200-1299	6.1	59.8	7.3	62.1	5.2	84.4	4.0	68.5	5.3	84.1	12 610	5.2	166 456	68.6
1300-1399	6.5	66.3	5.3	67.4	2.9	87.3	3.8	72.3			10 666	4.4	177 122	73.0
1400-1499	9.7	76.0	5.4	72.8	1.7	89.0	7.6	79.9	4.4	88.5	15 385	6.3	192 507	79.3
1500-1599	8.8	84.8	4.3	77.1	1.0	90.0	3.2	83.1			9 793	4.0	202 300	83.3
1600-1699	5.9	90.7	4.2	81.3	0.9	90.9	2.5	85.6	3.6	92.1	7 773	3.2	210 073	86.5
1700-1799	3.4	94.1	4.1	85.4	0.8	91.7	2.2	87.8			6 319	2.6	216 392	89.1
1800-1999	3.1	97.2	6.1	91.5	1.3	93.0	3.3	91.1	2.6	94.7	8 644	3.6	225 036	92.7
2000-2699	2.1	99.3	5.5	97.0	2.7	95.7	4.7	95.8	4.1	98.8	10 123	4.2	235 159	96.9
2700-	0.7	100.0	3.0	100.0	4.3	100.0	4.2	100.0	1.2	100.0	7 662	3.1	242 821	100.0

Taulu 4a. Miesten kuukausikeskiansiot elinkeinoittain

vv. 1957-1968, mk

Vuosi	Teollisuus			Merilii- kenne ²⁾	Kauppa	Pankit	Vakuutus
	STK ¹⁾		MTHL ¹⁾				
	Kontt.	Tekn.					
1957	519	583		315	480	460	516
1958	556	639		379	534	498	571
1959	586	677		395	508	519	580
1960	624	743		386	528	513	615
1961	659	789		421	589	537	676
1962	674 ³⁾	788 ³⁾		463	625 ³⁾	558 ³⁾	676 ³⁾
1963	733	849		486	738	617	758
1964	818	947		555	752	664	828
1965	991	1041	1021	599	819	731	839
1966	1085	1131	1137	656	679	844	788
1967	1165	1220	1280	797	952	859	970
1968	1297	1343	1397	938	1042	951	1197

Taulu 4b. Naisten kuukausiansiot elinkeinoittain

vv. 1957-1968, mk

Vuosi	Teollisuus			Kauppa	Pankit	Vakuutus
	STK ¹⁾		MTHL ¹⁾			
	Kontt.	Tekn.				
1957	332	373		326	340	353
1958	355	397		354	370	379
1959	369	414		358	384	393
1960	390	434		380	391	414
1961	410	454		403	408	437
1962	423 ³⁾	465 ³⁾		415 ³⁾	417 ³⁾	446 ³⁾
1963	457	501		465	501	506
1964	505	553		499	556	566
1965	564	591	550	532	607	606
1966	618	652	618	565	658	660
1967	665	709	662	607	710	685
1968	740	795	728	678	785	806

1) STK = Suomen Työnantajain Keskusliitto
MTHL = Metalliteollisuudenharjoittajain Liitto ry.

2) Keskiarvoon sisältyvien ammattinimikkeiden lukumäärää on lisätty v. 1966

3) Tulokäsité on muuttunut kokonaisansiosta säännöllisen työajan ansioksi

Taulu 5a. Miesten tuntikeskiansioita¹⁾ vuosina 1957-1968, mk

Vuosi	Maatalous	Teollisuus			Rakennustoiminta			Liikenne		Ahtaus	
		STK:n jäsenyrityksissä			MTHL:n jäsenyrityksissä	Talonrakennus	Valtion maa- ja vesirakennus-	Kaupungit ja kauppalat	Linja-auto-liikenne		Kuorma-auto-liikenne
		Kaikki	Metalliteollisuus	Puu- ja paperiteoll.							
1957	1.13	2.06	2.13	2.03	2.25	2.50	1.70	2.24	1.90	1.75	2.70
1958	1.17	2.19	2.26	2.14	2.29	2.47	1.68	2.29	2.00	1.86	2.88
1959	1.21	2.29	2.37	2.27	2.41	2.63	1.75	2.40	2.08	1.94	3.02
1960	1.29	2.44	2.52	2.44	2.60	2.85	1.85	2.51	2.12	1.98	3.15
1961	1.38	2.62	2.70	2.61	2.80	3.19	2.04	2.71	2.21	2.11	3.34
1962	1.40	2.77	2.85	2.75	2.99	3.43	2.19	2.91	2.35	2.27	3.56
1963	1.63	2.94	2.99	2.94	3.11	3.65	2.34	3.20	2.56	2.48	3.75
1964	1.83	3.31	3.35	3.32	3.63	4.00	2.70	3.64	2.85	2.79	4.35
1965	2.09	3.60	3.64	3.59	3.84	4.34	2.88	4.08	3.11	3.04	4.77
1966	2.33	3.89	3.91	3.89	4.12	4.62	3.09	4.38	3.28	3.26	5.03
1967	2.52	4.20	4.24	4.18	4.36	4.86	3.39	4.65	3.58	3.48	5.92
1968	2.75	4.69	4.73	4.62	4.87	5.20	3.73	5.31	4.37	3.98	6.64
Tuntikeski- ansioiden indeksi 1957 = 100	243	228	222	228	216	208	219	237	230	227	246
Pienin keskituntiansio = 100											
1957	100	182	188	180	199	221	150	198	168	155	239
1968	100	171	172	168	177	189	136	193	159	145	241

1) Säännölliseltä työhajalta ja ylityöhajalta maksetut palkkauserät

Taulu 5b. Naisten tuntikeskiansioita¹⁾ vuosina 1957-1968, mk

Vuosi	Maatalous	Teollisuus				Rakennustoiminta			Linja-autoliikenne
		STK:n jäsenyrityksissä			MTHL:n jäsenyrityksissä	Talonrakennus	Valtion maa- ja vesirakennus	Kaupungit ja kauppalat	
		Kaikki	Metalliteoll.	Puu- ja paperiteoll.					
1957	0.88	1.41	1.47	1.41	1.57	1.49	..	1.45	1 06.08
1958	0.90	1.48	1.52	1.47	1.65	1.52	..	1.48	1.18
1959	0.93	1.54	1.60	1.56	1.70	1.61	..	1.53	1.24
1960	1.01	1.62	1.68	1.65	1.80	1.71	..	1.59	1.25
1961	1.05	1.72	1.79	1.77	1.95	1.86	..	1.71	1.30
1962	1.09	1.82	1.88	1.87	2.07	1.97	..	1.82	1.37
1963	1.20	1.96	1.99	2.05	2.20	2.23	..	2.09	1.53
1964	1.35	2.24	2.27	2.37	2.48	2.55	..	2.44	1.77
1965	1.58	2.45	2.48	2.58	2.64	2.75	..	2.72	1.99
1966	1.75	2.67	2.71	2.79	2.95	3.03	..	2.95	2.08
1967	1.98	2.91	2.96	3.00	3.19	3.27	2.61	3.18	2.24
1968	2.11	3.25	3.27	3.33	3.43	3.56	2.86	3.70	2.67
Tuntikeskiansioiden indeksi 1957 = 100									
	240	230	222	236	218	239	..	255	247
Pienin keskituntiansio = 100									
1957	100	160	167	160	178	169	..	165	123
1968	100	154	166	158	163	169	136	175	127

1) Säännölliseltä työhajalta ja ylityöhajalta maksetut palkkauserät

Taulu 6. Kotitalouksien ja yksityisten voittoa tavoittelemattomien laitosten tulot ja niiden kehitys vv. 1955-1968, mk

Vuosi	Palkat ja työn- antajain so- siaalikulut		Yksityisten elinkeino- harjoittajain tulot		Omaisuu- stulot		Tulot yht.		Maksetut tu- lonsiirrot		Saadut tu- lonsiirrot		Käytettävissä olevat tulot	
	milj.mk	ind.	milj.mk	ind.	milj.mk	ind.	milj.mk	ind.	milj.mk	ind.	milj.mk	ind.	milj.mk	ind.
1955	4631.0	100.0	1803.6	100.0	772.0	100.0	7207.3	100.0	1077.8	100.0	505.2	100.0	6634.7	100.0
1956	5245.3	113.3	1845.9	102.3	893.4	115.7	7984.6	110.8	1214.8	112.7	564.1	111.7	7333.9	110.5
1957	5520.3	119.2	1893.7	105.0	1067.9	138.3	8481.9	117.7	1402.3	130.1	742.6	147.0	7822.2	117.9
1958	5815.0	125.6	2102.3	116.6	1212.4	157.0	9129.7	126.7	1385.3	128.5	796.9	157.7	8541.3	128.7
1959	6322.3	136.5	2223.4	123.3	1320.5	171.0	9866.2	136.9	1582.2	146.8	836.0	165.5	9120.0	137.5
1960	7062.8	152.5	2516.7	139.5	1423.6	184.4	11003.1	152.7	1821.5	169.0	930.5	184.2	10112.1	152.4
1961	7889.2	170.4	2841.2	157.5	1651.2	213.9	12381.6	171.8	1853.6	172.0	1091.5	216.1	11619.5	175.1
1962	8720.8	188.3	2805.1	155.5	1816.9	235.3	13342.8	185.1	2177.5	202.0	1244.7	246.4	12410.0	187.0
1963	9774.3	211.1	3057.1	169.5	2025.3	262.3	14856.7	206.1	2369.3	219.8	1408.3	278.8	13895.7	209.4
1964	11398.6	246.1	3406.7	188.9	2288.4	296.4	17093.7	237.2	3068.4	284.7	1549.3	306.7	15574.6	234.7
1965	12724.1	274.8	3612.3	200.3	2491.0	322.7	18827.4	261.2	3589.7	333.1	1826.1	361.5	17063.8	257.2
1966	13971.5	301.7	3525.8	195.5	2682.2	347.4	20179.5	280.0	4139.0	384.0	2063.7	408.5	18104.2	272.9
1967	15326.9	331.0	3597.8	199.5	2877.5	372.7	21802.2	302.5	4792.4	444.6	2388.1	472.7	19397.9	292.4
1968	17086.4	369.0	4037.5	223.9	3196.2	414.0	24320.1	337.4	5555.1	515.4	2710.3	536.4	21475.3	323.7

Taulu 7. Tulojen rakenne ruokakunnan päämiehen sosio-ekonomisen aseman mukaan v. 1966

a. Ruokakuntaa kohden (mk)

Tulolaji	Maanviljelijät				Yht.	Maut yrit- täjät	Johta- jat ja toimi- henki- löt	Työn- teki- jät	Amma- tissa toimi- matto- mat	Kaikki ruoka- kunnat
	2.00- 4.99 ha	5.00- 9.99 ha	10.00- 19.99 ha	20.00- ha						
<u>Tuotantotoiminnassa ansaitut tulot</u>	<u>6633</u>	<u>8979</u>	<u>12773</u>	<u>16490</u>	<u>10047</u>	<u>18183</u>	<u>19866</u>	<u>11971</u>	<u>3112</u>	<u>12176</u>
Palkkatulot	2189	2002	1838	1358	1956	3912	18204	10947	1978	8995
Yrittäjätulot maa- ja metsäta- loudesta	3866	6268	9736	13703	7219	379	244	282	277	1589
Yrittäjätulot muusta yritystoi- minnasta	184	200	483	154	278	12449	537	327	154	937
Omaisuuksitulot	394	509	716	1275	594	1443	881	415	703	655
<u>Saadut tulonsiirrot</u>	<u>1424</u>	<u>1419</u>	<u>1309</u>	<u>1040</u>	<u>1362</u>	<u>855</u>	<u>728</u>	<u>724</u>	<u>3477</u>	<u>1334</u>
Julkiselta vallalta	1343	1365	1274	1005	1308	817	605	612	2744	1125
Muilta yhteisöiltä ja toisilta kotitalouksilta	81	54	35	35	54	38	123	112	733	209
<u>Välittömät verot ja muut annetut tulonsiirrot</u>	<u>-724</u>	<u>-986</u>	<u>-1747</u>	<u>-3612</u>	<u>-1326</u>	<u>-4006</u>	<u>-4336</u>	<u>-1974</u>	<u>-463</u>	<u>-2223</u>
<u>Käytettävissä oleva tulo</u>	<u>7333</u>	<u>9412</u>	<u>12335</u>	<u>13918</u>	<u>10083</u>	<u>15032</u>	<u>16258</u>	<u>10721</u>	<u>6126</u>	<u>11287</u>
Kulutusmenot	7700	9629	11461	14067	10025	15749	14828	10131	6225	10845
Kulutusmenot henkeä kohden	1969	2140	2256	2721	2189	4166	4521	3006	3259	3237
Käytettävissä oleva tulo henkeä kohden	1875	2092	2428	2692	2202	3977	4957	3181	3207	3369

Taulu 8. Tulojen rakenne ruokakuntaa kohden tuloluokittain käytettävissä olevan tulon mukaan v. 1966, mk

	-3999	4000- 5999	6000- 7999	8000- 9999	10000- 11999	12000- 13999	14000- 17999	18000- 23999	24000- 29999	30000-
<u>Tuotantotoiminnassa ansaitut tulot</u>	<u>1464.7</u>	<u>4256.8</u>	<u>6764.4</u>	<u>9039.2</u>	<u>11626.0</u>	<u>13839.8</u>	<u>17390.7</u>	<u>23190.0</u>	<u>30644.4</u>	<u>51520.4</u>
Palkkatulot	832.5	2800.5	4455.2	6294.4	8588.1	10756.0	13985.7	18549.0	24980.2	29962.7
Yrittäjätulot maa- ja metsätaloudesta	343.2	934.3	1622.9	1690.7	1941.1	1795.6	1883.8	1993.1	1904.8	3081.3
Yrittäjätulot muusta yritystoiminnasta	14.3	122.3	202.4	590.9	526.9	583.9	704.5	1764.3	2777.1	14784.9
Omaisuuksitulot	274.7	399.7	483.9	463.2	569.9	704.3	816.7	883.6	982.3	3691.5
<u>Saadut tulonsiirrot</u>	<u>1551.3</u>	<u>1382.6</u>	<u>1343.1</u>	<u>1421.1</u>	<u>1390.2</u>	<u>1316.7</u>	<u>1176.2</u>	<u>1110.4</u>	<u>1178.6</u>	<u>1189.0</u>
Julkiselta vallalta	1374.3	1154.8	1134.0	1159.0	1160.8	1025.9	1031.3	976.7	1091.3	842.9
Muilta yhteisöiltä ja toisilta kotitalouksilta	177.0	227.8	209.1	262.1	229.4	290.8	144.9	133.7	87.3	346.1
<u>Välittömät verot ja muut annetut tulonsiirrot</u>	<u>238.2</u>	<u>694.4</u>	<u>1161.0</u>	<u>1518.6</u>	<u>2004.2</u>	<u>2368.4</u>	<u>3021.4</u>	<u>4441.2</u>	<u>6056.1</u>	<u>12103.1</u>
Käytettävissä oleva tulo	2777.8	4945.0	6946.5	8941.7	11012.0	12788.1	15545.5	19859.2	25736.9	40606.3
					% - jakautuma					
Tuotantotoiminnassa ansaitut tulot	52.7	86.1	97.4	101.1	105.6	108.2	111.8	116.8	119.1	126.9
Saadut tulonsiirrot	55.8	28.0	19.3	15.9	12.6	10.3	7.6	5.6	4.6	2.9
Välittömät verot ja muut annetut tulonsiirrot	-8.5	-14.1	-16.7	-17.0	-18.2	-18.5	-19.4	-22.4	-23.5	-29.8
Käytettävissä oleva tulo	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Ruokakuntien lukumäärä	194 400	176 500	169 200	169 600	151 300	117 000	181 200	126 700	53 700	45 000
Keskim. henkilöluku	1.58	2.04	2.91	3.56	3.71	4.35	4.21	4.62	4.39	4.80
Keskim. lapsiluku	0.22	0.39	0.92	1.28	1.30	1.66	1.50	1.61	1.61	1.51

Taulu 9a. Vuosityöntekijäin tulojen kymmenysrajat vuosina 1955-66, mk

Tulonsarja-%	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966
10	1 000	1 130	1 249	1 277	1 297	1 403	1 404	1 680	1 796	2 088	2 378	2 586
20	1 387	1 587	1 701	1 773	1 787	1 950	2 006	2 296	2 476	2 866	3 222	3 510
30	1 756	2 008	2 131	2 224	2 282	2 498	2 642	2 942	3 179	3 689	4 108	4 474
40	2 134	2 436	2 582	2 696	2 806	3 087	3 287	3 608	3 906	4 516	5 009	5 450
50	2 546	2 898	3 079	3 229	3 388	3 686	3 944	4 323	4 682	5 385	5 963	6 471
60	3 010	3 448	3 652	3 810	3 993	4 400	4 734	5 129	5 562	6 374	7 049	7 619
70	3 628	4 037	4 379	4 540	4 793	5 231	5 653	6 108	6 588	7 544	8 316	8 934
80	4 485	5 078	5 348	5 476	5 787	6 357	6 818	7 378	7 896	9 053	9 968	10 845
90	5 702	6 362	6 845	7 232	7 624	8 091	8 897	9 622	10 306	11 825	13 147	14 095
95	7 203	7 949	8 498	9 108	9 629	10 409	11 873	12 590	13 498	15 433	17 253	18 784

Taulu 9 b. Vuosityöntekijäin tulojen kymmenysrajojen kehitys indekseinä

Tulonsarja-%	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966
10	100	113.0	124.9	127.7	129.7	140.3	140.4	168.0	179.6	208.8	237.8	258.6
20	100	114.4	122.6	127.8	128.8	140.6	144.6	165.5	178.5	206.6	232.3	253.1
30	100	114.3	121.4	126.7	130.0	142.3	150.5	167.5	181.0	210.1	233.9	254.8
40	100	114.2	121.0	126.3	131.5	144.7	154.0	169.1	183.0	211.6	234.7	255.4
50	100	113.8	120.9	126.8	133.1	144.8	154.9	169.8	183.9	211.5	234.2	254.2
60	100	114.6	121.3	126.6	132.7	146.2	157.3	170.4	184.8	211.8	234.2	253.1
70	100	111.3	120.7	125.1	132.1	144.2	155.8	168.4	181.6	207.9	229.2	246.3
80	100	113.2	119.1	122.1	129.0	141.7	152.0	164.5	176.1	201.9	222.3	241.8
90	100	111.6	120.0	126.8	133.7	141.9	156.0	168.7	180.7	207.4	230.6	247.2
95	100	110.4	118.0	126.4	133.7	144.5	164.8	174.8	187.4	214.3	243.3	260.8

Taulu 10 Käytettävissä olevan tulon viidenneksrajat ja tulon jakautuminen viidenneksiin ruokakunnan päämiehen sosioekonomisen aseman mukaan

Sosioekonominen asema	Käytettävissä olevan tulon viidenneksrajat, mk				Käytettävissä olevan tulon jakautuminen viidenneksiin, %						Poikkeama taseisesta jakautumasta
	Q ₁	Q ₂	Q ₃	Q ₄	1	2	3	4	5	Yht.	
<u>Maanviljelijät</u>	<u>5 495</u>	<u>7 605</u>	<u>10 125</u>	<u>13 685</u>	<u>7.8</u>	<u>12.9</u>	<u>17.4</u>	<u>22.4</u>	<u>39.5</u>	<u>100.0</u>	<u>43.8</u>
2.00- 4.99 peltotehtaaria	4 100	5 570	7 355	9 640	8.2	10.5	17.4	23.5	40.4	100.0	47.8
5.00- 9.99 "	5 540	7 440	9 720	12 645	8.4	13.7	18.2	23.7	36.0	100.0	39.4
10.00-19.99 "	7 020	9 435	12 275	16 485	9.0	13.1	17.9	22.8	37.2	100.0	40.0
20.00- "	7 655	11 185	14 005	19 640	8.0	13.6	17.4	23.4	37.6	100.0	42.0
<u>Muut yrittäjät</u>	<u>6 950</u>	<u>9 465</u>	<u>13 330</u>	<u>22 575</u>	<u>5.3</u>	<u>11.0</u>	<u>14.5</u>	<u>21.4</u>	<u>47.8</u>	<u>100.0</u>	<u>58.4</u>
<u>Johtajat ja toimihenkilöt</u>	<u>9 685</u>	<u>13 145</u>	<u>17 090</u>	<u>22 720</u>	<u>8.0</u>	<u>14.0</u>	<u>18.0</u>	<u>23.5</u>	<u>36.5</u>	<u>100.0</u>	<u>40.0</u>
Johtajat ja ylemmät toimihenkilöt	12 965	16 440	21 065	27 035	10.2	13.9	18.2	22.1	35.6	100.0	35.4
Muut toimihenkilöt	7 450	11 085	14 410	18 635	8.2	13.7	18.6	24.3	35.2	100.0	39.0
<u>Työntekijät</u>	<u>5 875</u>	<u>8 630</u>	<u>11 525</u>	<u>15 195</u>	<u>7.7</u>	<u>13.5</u>	<u>18.4</u>	<u>24.6</u>	<u>35.8</u>	<u>100.0</u>	<u>40.8</u>
Maataloustyöntekijät	3 320	5 035	7 045	9 505	6.9	12.5	17.5	22.8	40.3	100.0	46.2
Ammattitaitoiset työntekijät	7 515	10 085	12 930	16 230	8.8	14.7	18.9	23.8	33.8	100.0	35.2
Ammattitaidottomat työntekijät	5 405	7 335	8 960	12 630	8.7	14.1	17.8	23.5	35.9	100.0	38.8
Henkilöllinen palveluskunta	4 015	5 145	6 815	13 155	6.7	11.6	14.7	24.7	42.3	100.0	54.0
<u>Ammatissa toimimattomat</u>	<u>2 540</u>	<u>3 775</u>	<u>5 635</u>	<u>6 390</u>	<u>6.8</u>	<u>10.4</u>	<u>14.8</u>	<u>23.5</u>	<u>44.5</u>	<u>100.0</u>	<u>56.0</u>
<u>Kaikki</u>	<u>5 075</u>	<u>8 265</u>	<u>11 690</u>	<u>16 215</u>	<u>6.0</u>	<u>11.7</u>	<u>17.4</u>	<u>24.0</u>	<u>40.9</u>	<u>100.0</u>	<u>49.8</u>

Taulu 11. Henkeä kohden lasketun käytettävissä olevan tulon viidennesrajat ja tulojen jakautuminen viidenneksiin
 his ruokakunnan päämiehen sosioekonomisen aseman mukaan

Sosioekonominen asema	Käytettävissä olevan tulon viidennesrajat, mk				Käytettävissä olevan tulon ja- kautuminen viidenneksiin, %					Poikkeama tasaisesta jakautumasta
	Q ₁	Q ₂	Q ₃	Q ₄	1	2	3	4	5	
<u>Maanviljelijät</u>	<u>1 469</u>	<u>1 989</u>	<u>2 542</u>	<u>3 437</u>	<u>7.9</u>	<u>13.4</u>	<u>17.6</u>	<u>22.9</u>	<u>38.2</u>	<u>42.2</u>
2.00- 4.99 pellohehtaaria	1 279	1 731	2 208	2 926	8.5	13.6	17.8	22.7	37.4	40.2
5.00- 9.99 "	1 520	2 027	2 481	3 244	8.8	14.4	18.3	22.9	35.6	37.0
10.00-19.99 "	1 588	2 128	2 801	3 746	7.9	13.0	17.9	23.3	37.9	42.4
20.00- "	1 643	2 646	3 441	5 041	4.8	12.0	16.7	23.2	43.3	53.0
<u>Muut yrittäjät</u>	<u>2 007</u>	<u>3 069</u>	<u>4 195</u>	<u>6 859</u>	<u>4.0</u>	<u>10.2</u>	<u>14.7</u>	<u>22.2</u>	<u>48.9</u>	<u>62.2</u>
<u>Johtajat ja toimihenkilöt</u>	<u>3 192</u>	<u>4 430</u>	<u>5 772</u>	<u>8 937</u>	<u>7.1</u>	<u>12.5</u>	<u>16.4</u>	<u>22.8</u>	<u>41.2</u>	<u>48.0</u>
Johtajat ja ylemmät toimi- henkilöt	3 947	5 132	7 236	11 126	7.0	11.9	15.7	23.8	41.6	50.8
Muut toimihenkilöt	2 915	3 973	5 123	6 967	7.8	13.6	17.8	23.7	37.1	41.6
<u>Työntekijät</u>	<u>2 083</u>	<u>2 572</u>	<u>3 806</u>	<u>4 778</u>	<u>8.0</u>	<u>13.2</u>	<u>17.6</u>	<u>23.6</u>	<u>37.6</u>	<u>42.4</u>
Maataloustyöntekijät	1 504	1 976	2 529	3 302	7.7	14.7	17.6	22.7	37.3	40.0
Ammattitaitoiset työntekijät	2 216	3 057	3 956	5 394	8.0	13.4	17.8	23.5	37.3	41.6
Ammattitaidottomat työntekijät	1 850	2 522	3 431	4 706	8.3	13.0	17.5	23.5	37.7	42.4
Helkilöllinen palveluskunta	2 446	3 362	4 510	5 559	9.1	13.4	17.8	23.0	36.7	39.4
<u>Ammattissa toimimattomat</u>	<u>2 007</u>	<u>2 902</u>	<u>3 345</u>	<u>5 219</u>	<u>8.1</u>	<u>13.1</u>	<u>17.0</u>	<u>22.9</u>	<u>38.9</u>	<u>43.6</u>
Kaikki	1 992	2 824	3 797	5 592	6.7	11.7	15.1	22.2	44.3	53.0

HAVAITTUJA VIRHEITÄ

<u>Sivu</u>	<u>Kappale</u>	<u>Rivi</u>	<u>On</u>	<u>Pitää olla</u>
2	2	10	Kerää varoina varoja	Kerää veroina varoja
2	3	2	vuosina 1955-1965	vuosina 1955-1966
3	3	8	ja v. 1965 27 %	ja v. 1966 28 %
6	2	2	vuodesta 1955 vuoteen 1965	vuodesta 1955 vuoteen 1966
6	3	15	oli 1.17 ja vuonna 1965 1.40	oli 1.07 ja vuonna 1966 1.28.
12	asetelma	8	palkansaajien	tulonsaajien
20	6	5	korot, verot, vuokrat	korot, vuokrat
25	4	6	vuodesta 1955 vuoteen 1965	vuodesta 1955 vuoteen 1966

TAULUJEN 10 ja 11 tiedot ovat vuodelta 1966.

TILASTOLLISEN PÄÄTOIMISTON TUTKIMUKSIA ¹⁾

1. Paavo Grönlund - Olavi Niitamo, Kansantalouden tilinpidon rakenne, Kesäkuu 1966, 38 s.
2. Olavi Niitamo, Taloudellinen malli. Kesäkuu 1966, 65 s.
3. Reino Hjerppe, Aksiomaattisen menetelmän periaatteista ja soveltamisesta kansantaloudellisen kuvausjärjestelmän laatimisessa. Huhtikuu 1967, 45 s.
4. Aarno Soivio, Koe akateemisen koulutuksen saaneen työvoiman kysynnän ennustamiseksi. Syyskuu 1967, 12 s.
5. Paavo Grönlund - Olavi Niitamo, Suomen kansantalouden tilinpito vuosina 1948 - 1964, käsitteet ja menetelmät. Maaliskuu 1968, 31 s.
6. Olavi Niitamo, Systemiajattelun eräitä pääpiirteitä. Huhtikuu 1968, 31 s.
7. Raoul Brummert, Om företaget och den ekonomiska tillväxten. En mikroekonomisk undersökning. Juni 1968, 169 s.
8. Kalevi Koljonen, Pääomakannan käsite ja mittaaminen sekä sovellutus Suomen rakennuskantaan vuosina 1950 - 1960.
8. Olavi Niitamo, Tuotantofunktio, sen jäännöstermi ja teknillinen kehitys. Tammikuu 1969, 49 s.
10. Eeva-Liisa Kaski, Näkökohtia aluetilastojen kehittämistä. 28 s.
Pertti Marjomaa, Aluesuunnittelun tilastojen tarpeesta. 18 s.
Reino Hjerppe, Pääomakannan alueittaisesta jakautumisesta aluesuunnittelun näkökulmasta. 17 s.
Antti Somervuori, Tulojen ja elinkustannusten alueellisten erojen mittaaminen. 4 + 54 s.
Kesäkuu 1969.
11. Heikki Oksanen, Monitasosuunnittelun käsite ja perusongelmat. 12 s.
Eila Olkkonen, Suunnittelusta ja päätöksenteosta monitasoprosessina keskitetysti johdetuissa talouksissa. 18 s.
Syyskuu 1969.
12. Tulonjaon kehityspiirteitä vuosina 1955 - 1968. Maaliskuu 1970.

¹⁾ Sarjan aikaisempi nimi: Monistettuja tutkimuksia (N:ot 1-9)